Ազգ
Azg
armenian daily
6 ՄԱՐՏ 2002 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 42 (2487)

Անկարայում դժգոհ են Բաքվից

ԲԱՔՈՒ, 5 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Թուրք-ադրբեջանական փոխհարաբերություններում կարող է նոր ճգնաժամ ծագել», նշում է «Կասպիան» լրատվական գործակալությունը: Վկայակոչելով ո-րոշ դիվանագիտական աղբյուրներ՝ գործակալությունը նշում է, որ Անկարան Բաքվին հղել է մի շարք բողոքներ Գաբալայի ՌՏԿ-ն Ռուսաստանին տրամադրելու առնչությամբ: Թուրքական կողմի պնդմամբ, «Ադրբեջանի կեցվածքը համահունչ չէ գործընկերության եւ եղբայրության ոգուն, եւ Ալիեւի վարչակազմը, նախքան կայանը ռուսներին հանձնելը, պետք է խորհրդակցեր Անկարայի իշխանությունների հետ»:

Միաժամանակ, ըստ նույն աղբյուրի, Թուրքիայի դժգոհությունն է հարուցել այն իրողությունը, որ «Բաքուն պատշաճ ձեւով չի արձագանքել Եվրախորհրդարանի կողմից հայամետ զեկուցագրի ընդունմանը»:

ՀԱՄԱՏԵՂ ԱՍՈՒԼԻՍ

«Մենք կարիք ունենք կոնկրետ արդյունքների»

ԵԱՀԿ գործող նախագահը կարգավորման նոր առաջարկները չներկայացրեց

ԼՈՒԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

«ԼՂ հակամարտության խաղաղ կարգավորման ԵԱՀԿ Մն համանախագահների նոր առաջարկները ուղղված են բանակցությունների կայուն շարունակություն ապահովելուն եւ մեխանիզմ ստեղծելուն: Խոսքը զուտ դասական ճանապարհի ապահովման մասին չէ, բայց եւ սեւ փոսեր չպիտի լինեն: Մենք կոնկրետ արդյունքների կարիք ունենք», երեկ Երեւանում նշեց ԵԱՀԿ գործող նախագահ, Պորտուգալիայի արտգործնախարար Ժայմե Գաման՝ ՀՀ ԱԳ նախարարի հետ համատեղ մամլո ասուլիսին: Ամփոփելով երկօրյա այցի օրակարգը՝ Վ. Օսկանյանը նշեց, որ Ժ. Գաման հանդիպումներ է ունեցել է ՀՀ նախագահի, վարչապետի հետ, ՀՀ ԱԺ-ում: ԵԱՀԿ գործող նախագահը հանդիպումներ է ունեցել նաեւ ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի հետ (տես էջ 2):

Գալով իրենց առանձնազրույցին՝ ՀՀ ԱԳ նախարարը տեղեկացրեց, որ բարձրաստիճան հյուրի հետ քննարկել են ԼՂ հակամարտության խաղաղ կարգավորման գործընթացը, մասնավորապես ԵԱՀԿ Մն համանախագահների՝ տարածաշրջան օրերս նախատեսվող այցի ընթացքում հնարավոր զարգացումները: Քննարկման նյութ են դարձել նաեւ տարածաշրջանային խնդիրները, մասնավորապես այսօր Վրաստանում տիրող իրավիճակը, Հայաստանում ԵԱՀԿ գրասենյակի գործունեությունն՝ ուղղված մեր երկրի օրենսդրական դաշտի բարեփոխմանն աջակցելուն:

Տես ➧ էջ 3

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԻՐԱՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

«Մենք հարեւաններ ենք եւ պատրաստ ենք համագործակցել»

Ծովակալ Շամխանին Ռոբերտ Քոչարյանին փոխանցեց Իրանի նախագահի ողջույնները

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Իրանի պաշտպանության եւ զինված ուժերի աջակցման նախարար, ծովակալ Ալի Շամխանիի Հայաստան այցի արդյունքում ստորագրված փաստաթղթով հիմք է դրվել երկու երկրների ռազմական համագործակցությանը: Այս մասին Հայաստանի եւ Իրանի պաշտպանական գերատեսչությունների ղեկավարները հայտարարեցին մարտի 5-ի ասուլիսում, որը հաջորդեց փոխըմբռնման հուշագրի ստորագրմանը:

Ստորագրումը, Շամխանին նշեց, որ համագործակցության հիմքն արդեն դրվել է, իսկ հետագա խորացման հարցում շտապելու կարիք չկա: «Ելնելով երկու երկրների շահերից եւ տարածաշրջանային զարգացումներից՝ հավանաբար դրա ժամանակն էլ կգա», հայտարարեց նա:

Ինչպես տեղեկացնում է ՀՀ նախագահի մամլո գրասենյակը, նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ ընդունել է Իրանի պաշտպանության

Ինչպես հայտնեց ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը, այդ համագործակցությունը բազմաբնույթ է՝ «սկսած փորձի փոխանակումից մինչեւ համատեղ ձեռնարկությունների ստեղծումը»: «Մենք հարեւաններ ենք եւ պատրաստ ենք համագործակցել», նշեց նախարարը:

Ծովակալ Շամխանին տեղեկացրեց, որ Իրանի պաշտպանության նախարարությունը ունի բազում ենթակառույցներ, որոնք իրականացնում են տարբեր ապրանքների արտադրություն՝ սննդամթերքից մինչեւ սպառազինություններ, եւ պատրաստ է ապահովել նման պահանջարկը: Ըստ նրա, մինչ այժմ Հայաստանի հետ բանակցություններում քննարկվել են միայն քաղաքացիական նշանակության ապրանքների պահանջարկը բավարարելու խնդիրները:

Պատասխանելով այն հարցին, թե երբ է նախատեսվում բուն ռազմական համագործակցության պայմանագրի նախարար, ծովակալ Ալի Շամխանիին եւ նրան ուղեկցող պատվիրակությանը:

Իրանի պաշտպանական գերատեսչության ղեկավարը նախագահին Քոչարյանին հաղորդել է Իրանի նախագահ Սեյեդ Մոհամմադ Խաթամիի ջերմ ողջույնները:

Զրուցակիցներն անդրադարձել են Հայաստանի նախագահի՝ անցած տարվա դեկտեմբերին Իրան պաշտոնական այցի ժամանակ ձեռք բերած պայմանավորվածությունների կատարման ընթացքին՝ նշելով, որ դրանց հետեւողական իրականացումը կնպաստի փոխշահավետ գործակցության ընդլայնմանը: Նրանց խոսքով, Հայաստանի եւ Իրանի բարեկամական հարաբերությունները բխում են երկու պետությունների շահերից, տարածաշրջանի քաղաքական ու տնտեսական իրավիճակից եւ ուղղված են տարածաշրջանային կայունության ամրապնդմանը:

Սուխումում պնդում են, որ Վրաստանը պատրաստվում է պատերազմի

ՍՈՒԽՈՒՄ, 5 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Աբխազիայի Հանրապետության պետական անվտանգության ծառայությունը պնդում է, որ ինքը «անհերքելի տվյալներ ունի, որ Վրաստանը պատրաստվում է Աբխազիայի դեմ պատերազմի»: Ինչպես նշվում է Աբխազիայի ՊԱԾ հաղորդագրության մեջ, «Պանկիսի կիրճում կարգուկանոնի հաստատմանն ուղղված օպերացիային ԱՄՆ օգնությամբ պատրաստվելու մասին Վրաստանի ղեկավարության ներկայացուցիչների հայտարարությունները սոսկ Աբխազիայի դեմ ծրագրվող լայնածավալ օպերացիայի քողարկմանն ուղղված ապատեղեկատվական արշավի մի օղակն է, ուր կարող են գործի դրվել ամերիկյան ստորաբաժանումները»: Աբխազական հատուկ ծառայության պնդմամբ, «ամերիկյան հրահանգիչների ժամանմամբ այդ նախապատրաստության մասշտաբները էապես ընդլայնվել են»: Մասնավորապես, խոսքն այն մասին է, որ ներկայումս «դիտվում է վրացական հետախուզական-դիվերսիոն խմբերի ակտիվացում Կոդորի կիրճում, որոնք իրականացնում են երթուղիների մշակում, մասնավորապես 2002 թվականի մարտի 2-ին այդ շրջանում արձանագրվել է ամերիկյան արտադրության Վրաստանի ՌՕՈՒ ուղղաթիռ»: Ինչպես ենթադրում են աբխազական հատուկ ծառայությունում, «ծրագրվող օպերացիայի նպատակներից մեկն է տապալել Ռուսաստանի խաղաղարարական առաքելությունը Աբխազիայում եւ պայմաններ ստեղծել ԱՄՆ կամ ՆԱՏՕ-ի հովանու ներքո խաղաղարարական ուժեր հանրապետություն մտցնելու համար»:

Վրաստան է ժամանելու թուրք գեներալ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 5 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի գլխավոր շտաբի պատվիրակությունը աշխատանքային այցով Թբիլիսի կժամանի մարտի 7-9-ը: Ինչպես «Կավկազպրեսին» հայտնել են Վրաստանի պետսահմանի պահպանության պետդեպարտամենտում, պատվիրակությունը կգլխավորի թուրքական ԶՈՒ 25-րդ մեքենայացված գնդի հրամանատար գեներալ-մայոր Թունջայ Չախանը: Այցն ունի ճանաչողական բնույթ, թուրք գեներալը կհանդիպի Վրաստանի սահմանապահ գերատեսչության ղեկավար Վալերի Չխեիձեի հետ: Մարտի 9-ին ծրագրված է պատվիրակության այցը վրաց սահմանապահների «Ախալցխա» հսկիչ անցակետ: Թուրք գեներալը կհանդիպի Սամցխե-Ջավախքում նախագահի լիազոր ներկայացուցիչ Թեմուր Մոսիաշվիլու հետ:

Այցելություն Եռաբլուր

Վազգեն Սարգսյանի ծննդյան օրվա կապակցությամբ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ այցելել է «Եռաբլուր» պանթեոն՝ հարգանքի տուրք մատուցել նրա հիշատակին: Հանրապետության նախագահը ծաղկեպսակ է դրել Վազգեն Սարգսյանի շիրիմին:

Իրան-Ադրբեջան հարաբերությունները կարող են վերստին սրվել

ԲԱՔՈՒ, 5 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Իրան-Ադրբեջան հարաբերությունները վերստին կարող են սրվել, քանի որ Բաքվում Իրանի դեսպան Ահադ Ղազային հրաժարվել է խոջալուի իրադարձությունները բնորոշել իբրեւ ցեղասպանություն», նշում է «Շարք» գործակալությունը:

Գործակալությունը վրդովմունք է հայտնում, որ Իրանը, կարեւորելով բարիդրացիական հարաբերությունները Հայաստանի հետ, հրաժարվում է Ադրբեջանի տարածքի 20 տոկոսի գրավումը բնորոշել իբրեւ «պահբեկչություն Հայաստանի կողմից»:

Երկկողմանի միջպետական հարաբերությունների վատթարացման առիթ է նաեւ իրանական ՌԾՈՒ-ի կողմից Ադրբեջանի ջրային տարածքները հատելու շուրջ դեսպանի արած հայտարարությունն այն մասին, որ «միջադեպի պատճառը Կասպից ծովի սեկտորալ բաժանման խնդրում տիրող անորոշությունն է»: «Կարող ենք նշել, որ դեսպանի մոտեցումը Ադրբեջանի հանդեպ Հայաստանի դիրքորոշումից լավը չէ», նշում է գործակալությունը:

Ռուսաստանում գազի գնի բարձրացումն անխուսափելի է

Ռուսաստանյան էներգետիկ համակարգի հիմքը՝ գազարդյունաբերությունը, այսօր լուրջ խնդիրներ ունի բնական գազի սակագնի հետ կապված: ՌԴ ԳԱ էներգետիկ հետազոտությունների ինստիտուտի կանխատեսումներով, մինչեւ 2020 թվականը Ռուսաստանի էներգետիկ զարգացման ռազմավարությունը ենթադրում է բնական գազի սակագնի եռակի աճ: Հակառակ դեպքում, արդեն 2005-2007 թթ. էներգետիկ ռեսուրսների դեֆիցիտը կարող է էապես խոչընդոտել երկրի տնտեսության զարգացմանը:

Ներկայումս Ռուսաստանում տարեկան արդյունահանվում է մոտ 450 մլրդ խմ բնական գազ, որի գրեթե 1/3 մասն արտահանվում է:

ՌԴ էներգետիկայի նախարարության եւ «Գազպրոմ» ԲԲ ընկերության ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ բնական գազի արդյունահանման եւ առաքման ծախսերն այսօր չեն համապատասխանում էներգակրի իրական արժեքին, ըստ այդմ, առաջարկելով ռուսաստանյան ներքին շուկայում գազի գինը հետագա տարիների ընթացքում աստիճանաբար բարձրացնել 30-ից մինչեւ 40 ԱՄՆ դոլար՝ 1000 խմ համար: Մինչդեռ այսօր 1000 խմ գազի սակագինը 14 ԱՄՆ դոլար է, որը չի արտահայտում գազարդյունաբերության օրեցօր աճող ծախսերի մակարդակը:

Ռուսաստանում արդյունահանվող բնական գազն աշխարհում ամենաբարձր ինքնարժեքն ունի: Առհասարակ, ամբողջ աշխարհում այլեւս գոյություն չունի «էժան նավթ կամ գազ»: Դրանց արդյունահանումն այսօր կատարվում է բավականին բարդ եւ դժվարամատչելի հանքահորերում, ինչը, ինքնըստինքյան, հանգեցնում է ինքնարժեքի բարձրացման:

Տես ➧ էջ 5

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունում

Տեղի է ունեցել Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության հերթական նիստը, որը վարում էր ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը:

Ժողովի ընթացքում լսվել է ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ Գագիկ Վարդանյանի հաշվետվությունը 2000 թվականի դեկտեմբերից կատարված աշխատանքների մասին: Նշվել է, որ ընկեր Վարդանյանը գործնական աշխատանք է իրականացրել Տավուշի եւ Լոռու մարզերում, ինչպես նաեւ Երեւանի Արաբկիր եւ Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքներում կուսակցական կառույցների ձեւավորման գործում:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը լսել է «1915-1922 թվականներին Թուրքիայի իրականացրած Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակի պաշտպանության իրավական երաշխիքների մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքի» նախագծի վերաբերյալ ՀՌԱԿ առաջարկությունների մասին օրակարգային հարցը, որը ներկայացրել է իրավագիտության թեկնածու, ՀՌԱԿ «Ազատական» ակումբի ատենապետ Վահագն Փիլիպոսյանը: Քննարկվող հարցի կապակցությամբ ծավալվել է մտքերի փոխանակում, որին մասնակցել են վարչության անդամները եւ փոխանդամները: Ընդունվել է հայտարարություն: Կուսակցության առաջարկություններն օրենքի նախագծի առնչությամբ մոտ օրերս կտպագրվեն «Ազգում»:

Հանրապետական վարչությունը հաստատել է մարտի 9-ին եւ 10-ին անցկացվելիք ՀՌԱԿ ակումբների ատենապետների եւ գործիչների սեմինար-խորհրդակցության օրակարգը եւ ժամակարգը:

Վարչությունը լսել է ՀՀ արտաքին քաղաքականությանը եւ սփյուռքի հայկական կազմակերպությունների գործունեությանը վերաբերող հարց:

Ապաքինում

Ճանաչված հեռուստալրագրող, հեռուստատեսային բազմաթիվ հաղորդաշարերի հեղինակ, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ Ռոբերտ Մավիսակալյանն օրերս ենթարկվել է ողնաշարի վիրահատության եւ ներկայումս ապաքինման շրջան է անցկացնում հիվանդանոցում: Շուտափույթ եւ կատարյալ ապաքինում ենք մաղթում մեր սիրելի գործընկերոջը:

Քաղաքական համակարգն ի զորու չէ իրական պատասխանատվություն ստանձնելու

Քննարկումներ, որոնց ելքը վճռված էր ի սկզբանե

Չնայած կիսադատարկ դահլիճին, երեկ խորհրդարանը ձեռնամուխ եղավ հատուկ կարգով 6 կուսակցությունների ներկայացրած «ՀՀ սահմանադրություն» օրենքի նախագծի քննարկմանը, որն, ի դեպ, ժամանակավոր հանձնաժողովը բացասական եզրակացության էր արժանացրել: Սակայն անկախ դրանից, ինչպես ցանկացած այլ օրենքի նախագիծ, պետք է քննարկվի խորհրդարանում, իսկ գլխադասային հանձնաժողովի կարծիքը միայն ուղղորդիչ նշանակություն կարող է ունենալ քվեարկության հարցում: Այս

Սակայն նախկին լարվածությունը փոքր ի շատե մեղմացել է սկսված քննարկումներին զուգահեռ, ինչը հնարավորություն ստեղծեց 6-յակի ներկայացրած նախագծի հիմնական հեղինակներից ԱԺԿ անդամ Վարդան Պողոսյանի համար ներկայացնելու նախագծի 1, 2, 3, 4 գլուխները: Դրանք թեեւ բուն կառավարման համակարգի ուրվագծման հետ քիչ առնչություններ ունեն, այնուհանդերձ, մարդու իրավունքների եւ սահմանադրական կարգի առումով որոշ փոփոխություններ նախատեսում են:

պատժի արգելքը կիրառել այն պահից, երբ ուժի մեջ է մտնում տվյալ սահմանադրությունը: Այսինքն՝ մահապատժի վերացման այդ դրույթը չի տարածվում մինչեւ սահմանադրության ընդունումը կատարված հանցագործությունների վրա»: Եթե համատեղ պայքար մղելու պահանջից ելնելով ԱԺԿ-ն հետադարձ ուժ ունենալու հարցում զիջման է գնացել 6-յակի մյուս ուժերի նկատմամբ, ապա մյուս առանցքային՝ երկքաղաքացիության սահմանման հարցում միանշանակ փոխըմբռնումն ակնհայտ է: Թեեւ սահմանադրության նախագ-

չունի՝ իր իրավական կապը լինելու է միայն ՀՀ-ի՞ հետ, թե՞ մնալու է այլ երկրի քաղաքացի»:

Այս դրույթի ոչ միարժեք ընկալումը նախագծի այդ հատվածի թերեւս միակ թերությունը չէ: 6-յակն առաջարկում է 100 տոկոսով համամասնական խորհրդարանական կառավարում, այսինքն՝ ԱԺ ընտրություններին կարող են մասնակցել միայն կուսակցություններն ու դաշինքները: Հարց է առաջանում՝ ինչպես պետք է որեւէ կուսակցության անդամակցել չցանկացող քաղաքացին իրականացնի իր ընտրվելու իրավունքը, եթե

տարագայում անգամ դրա անհրաժեշտությունը չկա, քանի որ ի սկզբանե խորհրդարանում ներկայացված քաղաքական ուժերն արդեն հստակ կողմնորոշվել են նախագծերի ընտրության հարցում: Եթե հրաշք տեղի չունենա, 6-յակի ներկայացրած նախագիծն արդեն իսկ տապալված կարելի է համարել: Ժամանակավոր հանձնաժողովում քվեարկությունների ժամանակ ուրվագծվող 5-7 հարաբերակցությունը ի վնաս խորհրդարանական կառավարման համակարգի, գրեթե նույնությամբ արտացոլվում է խորհրդարանում եւ այս տեսակետից խորհրդարանական մեծամասնությունը 6-յակի ակնհայտ փոքրամասնությանն իսկական բլոկադայի է ենթարկել: Եվ չնայած ստեղծված իրավիճակին, 6-յակի կուսակցությունները նույնիսկ չեն էլ պասիվացնում իրենց գործունեությունը, ինչը որքան զարմանալի, նույնքան էլ բացատրելի է: Մի շարք քաղաքական ուժեր արդեն հասցրել են հայտարարել, թե 6-յակը միայն նախընտրական արշավ է սկսել՝ օգտագործելով իրենց նախագիծն իշխանությունների կողմից հալածելու իրենց իսկ ստեղծած իմիտացիան: Խորհրդարանական մեծամասնության վերջին շրջանի կոշտ մոտեցումները վեցյակին ինքնաբերաբար սկսեցին իրական երանգներ հաղորդել վերջիններիս ստեղծած «միֆին»:

Թերեւս առաջին լուրջ տարբերությունը գործող սահմանադրության նկատմամբ մահապատժի վերացումն է, որի շուրջ վեցյակում առկա հակասությունները հանգուցալուծվել են նախագծում զետեղված դրույթի շուրջ: Ըստ Վարդան Պողոսյանի, «Նախագծում մահապատիժն արգելվում է, բայց դրան չի տրվում հետադարձ ուժ: Այսինքն՝ կա մեկ սկզբունք, ըստ որի պատիժները մեղմացնող օրենքները հետադարձ ուժ են ստանում: Բայց օրենքին հետադարձ ուժ տալն իրավունքի ընդհանուր սկզբունքից բացառություն է: Տվյալ դեպքում, քանի որ սահմանադրությունն ընդունում է ժողովուրդը, նա նաեւ հնարավորություն ունի ոչ ասել որեւէ նախագծի, որտեղ մահապատիժն արգելվում է: Ավելի նպատակահարմար է մախա-

ծում առկա այդ մասին դրույթին, այնուամենայնիվ, հստակ սահմանված չէ՝ ինչպես է մտնելու երկքաղաքացիության ինստիտուտը երկրի քաղաքական համակարգ: Սահմանված չէ նաեւ՝ ինչ իրավունքներ եւ պարտավորություններ պետք է ունենան այս կատեգորիայի քաղաքացիները: Այնուհանդերձ, Վ. Պողոսյանը համարում է, թե «այդ դրույթը մշակված է այն հայազգիների համար, ովքեր Հայաստանում մշտական բնակություն հաստատելուց հետո իրենց ցանկությամբ ստանում են ՀՀ քաղաքացիություն: Մյուս օտարերկրյա քաղաքացիների համար սահմանադրության նախագիծը թույլ չի տալիս, որ նրանք նույնպես ստանան քաղաքացիություն, իսկ մյուս մանրամասները պետք է կարգավորվեն օրենքով: Ինչ վերաբերում է երկքաղաքացիության սահմանափակումներին, ապա հարցը կոնկրետ չի դրվում: Եթե խոսքը վերաբերում է նրան, որ ՀՀ-ում երկքաղաքացիները քաղաքական հավասար իրավունքներ չունեն, ապա նպատակը պարզ է. նրանք ընտրելու իրավունք չունեն, բայց ընտրվելու դեպքում մենք սահմանափակումը մտցրել ենք այն պարզ պատճառով, որ տվյալ քաղաքացին վերջնական կողմնորոշում

նրան նման հնարավորություն չի տրվում: Վ. Պողոսյանն այս հարցին հստակ պատասխան չտվեց. «Ընտրական կարգի մանրամասները տրվում են ընտրական օրենսգրքով, որով չի կարող լինել որեւէ պարտադրանք քաղաքացու վրա, որ որեւէ կուսակցությունում ընդգրկվելու համար նա պարտադիր լինի կուսակցության անդամ: Այսինքն՝ ցանկացած քաղաքացի կարող է ընդգրկվել այնտեղ, եթե կա փոխադարձ համաձայնությունը կուսակցության հետ: Մենք 100 տոկոսանոց համամասնական համակարգը նախատեսել ենք այն պարզ պատճառով, որ խորհրդարանն իսկապես լինի միայն քաղաքական մարմին, եւ քաղաքական ուժերը կարողանան պատասխանատվություն ստանձնել կառավարության ձեւավորման, գործունեության, երկրի ներքին, արտաքին քաղաքականության մշակման եւ իրականացման համար»:

Սակայն արդյոք Հայաստանում քաղաքական համակարգն այս վիճակով կարո՞ղ է պատասխանատվություն կրել եւ ներքին ու արտաքին քաղաքականության իրականացման համար: Ահա այս հարցում 6-յակի հետ որեւէ այլ կուսակցություն չի համաձայնում եւ կառավարման համակարգի մասին բուն քննարկումներին էլ այս մտավախությունն էր հայտնվում:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

«Երեւան՝ ավանդույթներ, վերափոխումներ, հեռանկարներ»

Երեկ տեղի ունեցավ մտավորականության հանդիպումը Երեւանի քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանի եւ մայրաքաղաքի գլխավոր ճարտարապետ Նարեկ Սարգսյանի հետ: Միջոցառման մտահղացողն ու կազմակերպիչը Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի միությունն էր, որի նախագահ Արմեն Սմբատյանը բացման խոսքում կարեւորեց հարուցած խնդիրների արդիական նշանակությունը. «Այսօրվա հանդիպումը, որը կրում է «Երեւան՝ ավանդույթներ, վերափոխումներ, հեռանկարներ» անվանումը, ըստ կազմակերպիչներիս սպասելիքների, պիտի կրի երկխոսության բնույթ, որի ընթացքում արծարծվելու են քաղաքամայր Երեւանի համար առաջնակարգ կարեւորություն ունեցող մի շարք հարցեր: Դրանք են. 1) կա՞ արդյոք Երեւանի զարգացման գաղափարախոսություն եւ ո՞րն է, 2) ինչպե՞ս ապահովել Երեւանի արդեն ձախողված պատմագեղագիտական միջավայրի պահպանումը՝ քաղաքի վերափոխման ընթացքում, 3) որո՞նք են այս գործընթացի հիմնական դժվարություններն ու ձեռքբերումները, ծրագրերը եւ հեռանկարները, 4) որո՞նք են Երեւանի զարգացման առաջնահերթ խնդիրները»:

Նույն հարցերի հրապարակումը տեղի տվեց անմիջական հարց-պատասխանների, որոնցից շատերը շահագրգիռ հետաքրքրություն են ներկայացնում:

«Ազգը» մանրակրկիտ կանդրադառնա նշյալ միջոցառմանը հաջորդ համարում:

Ա. Հ.

Մայրաքաղաքի բոլոր շուկաները մաքրվում են

Երեւանի քաղաքապետարանի նախաձեռնությամբ մարտի 4-ը մայրաքաղաքի շուկաներում սանիտարական մաքրման օր էր հայտարարված: Ինչպես տեղեկացանք քաղաքապետարանի մամլո ծառայությունից, մարտի 4-ին, ժամը 15-ից փակվել են մայրաքաղաքի թիվ 1, 2, 7, 9, 5, 4 եւ Չեխովի փողոցի շուկաները: Լվացվել են վաճառասեղանները, ապակիները, կատարվել է ախտահանում՝ կրծողների դեմ դեղամիջոցների օգտագործման եղանակով:

Մայրաքաղաքի շուկաներում սանմաքրման աշխատանքները շարունակվում են. մարտի 6-ին դրանք կանցկացվեն նաեւ մայրաքաղաքի թիվ 3, 10 եւ «Գեւորգ 91» շուկաներում:

Մարտի 8-ը բաց դռների օր զորամասերում

Ընդառաջելով «Զինվորի մայր» հասարակական կազմակերպության խնդրանքին՝ ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը մարտի 8-ի՝ միջազգային տոնի կապակցությամբ, հրաման է ստորագրել այդ օրը բոլոր զորամասերում բաց դռների օր հայտարարելու վերաբերյալ:

ՀՀ ՊՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՔԱՐՈԶՉՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Ջերմաստիճանը նորմայից բարձր

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մարտին Հայաստանի ամբողջ տարածքում ջերմաստիճանը նորմայից բարձր կլինի 2 աստիճանով: Ամսվա սկզբին եւ երկրորդ կեսին հնարավոր է ջերմաստիճանի իջեցում գիշերային ժամերին: Ինչպես հայտնեց «Հայհիդրոմետ» վարչության հիդրոօդերեւութաբանական մասնագիտացված սպասարկումների կենտրոնի պետ Ալբերտ Թորոսյանը, տեղումների քանակը ամսվա ընթացքում ենթադրվում է բազմամյա միջին քանակից շատ:

Ալբերտ Թորոսյանը նշեց, որ գարնան առաջին ամսին ավելանում է երկրի մակերեւույթից ստացվող ջերմության քանակը, ինչի հետեւանքով փետրվար ամսվա համեմատությամբ ջերմաստիճանը մոտ 4 աստիճանով բարձր է լինում:

Խորհրդարանական մեծամասնությունը «կրակահերթի» թիրախ

Որեւէ լուրջ արձագանք «ՀՀ օրենքը 1915-22 թթ. Թուրքիայի իրագործած Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակի պաշտպանման իրավական երաշխիքների մասին» նախագծի վերաբերյալ ԱԺ քաղաքական մեծամասնության կողմից չհնչեց:

Նախաձեռնությանն իրենց սատարումն էին փաստել նաեւ ՀՌԱԿ-ը եւ ՀՅԴ-ն, որոնք պատրաստակամություն էին հայտնել օրինագծի կատարելագործման նպատակով առաջարկներ ներկայացնել:

Երեկ խորհրդարանում օրինագծի համահեղինակ «Ազգային ժողովրդավարական միավորում» խմբի ղեկավար Հմայակ Հովհաննիսյանը հանդես եկավ հայտարարությամբ, որում մասնավորապես ասվում է. «Երբ մշակում էինք նախագիծը, համոզված էինք, որ դրան կսատարեն խորհրդարանում ներկայացված բոլոր քաղաքական ուժերը... Այսօր ստիպված ենք ցավով արձանագրել, որ խորհրդարանում եւ կառավարությունում ղեկավարող քաղաքական ուժի «պարագլուխների» համար բացի սեփական անձեռնմխելիությունից, ուրիշ արժեք գոյություն չունի: Այսպես է այսօր իմաստավորվում «կառուցենք եւ պաշտպանենք» ամպագոռգոռ նախընտրական կարգախոսը: Հայոց խորհրդարանում ներկայացված քաղաքական ուժերի՝ մեծամասնությունը մամուլի միջոցով հստակ արտահայտվել է օրենքի նախագծի օգտին: Այս հարցում միահամուռ են ավանդական կուսակցությունները՝ ՀՅԴ-ն եւ ՀՌԱԿ-ը, որոնք տասնամյակների ընթացքում, օտարության մեջ եւ զուրկ լինելով ազգային պետության աջակցությունից, հետեւողականորեն պաշտպանել են Ցեղասպանության զոհերի հիշատակը...»:

Գ. Ա.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ժԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Ա. ՂՈՒԿԱՍՅԱՆԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ Ժ. ԳԱՄԱՅԻ ՀԵՏ

ԼՂՀ ժողովուրդն ամենակարեւոր գործոնն է

Բացառված չէ, որ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման բանակցային գործընթացը կարող է վերականգնվել մեկ-երկու ամսվա ընթացքում, մարտի 5-ին լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարեց Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության նախագահ Արկադի Ղուկասյանը:

PHOTOLURE

Այս հայտարարությունն արվեց Երեւանում ԵԱՀԿ գործող նախագահ Ժայմե Գամայի հետ հանդիպման ավարտին, որի ընթացքում ԼՂՀ նախագահը ներկայացրեց Լեռնային Ղարաբաղի դիրքորոշումը կապված հակամարտության կարգավորման բոլոր հարցերի հետ:

Ժայմե Գամայի հետ հանդիպումը բնութագրելով որպես շատ կարեւոր, Արկադի Ղուկասյանը հույս հայտնեց, որ ընթացիկ տարին հակամարտության կարգավորման դրական առաջընթացի առումով կարող է ավելի արդյունավետ լինել, քան անցյալ տարին: Համարում եմ, նշեց Ա. Ղուկասյանը, որ այս հարցին ղարաբաղյան կողմի մոտեցումը ԵԱՀԿ գործող նախագահի կողմից ընդունվեց ըմբռնումով:

ԼՂՀ նախագահը չբացառեց նաեւ նոր, համեմատաբար ավելի հստակ առաջարկությունների ի հայտ գալը, նշելով, որ դժվար է այսօր հանդես գալ նոր առաջարկություններով, քանզի դրանք բոլորն արդեն քննարկվել են, չնայած, նրա կարծիքով, հնարավոր է դրանցում նոր տարրերի առկայություն:

ԼՂՀ նախագահը կրկին ընդգծեց, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակներում բանակցությունների վերականգնման դեպքում Լեռնային Ղարաբաղն անպայման պետք է դառնա նրա մասնակից՝ որպես հակամարտության երրորդ կողմ: Դա՝ այսօր հասկանում են բոլորը, այդ թվում նաեւ ԵԱՀԿ գործող նախագահը, ասաց Ա. Ղուկասյանը:

Քանի որ ցանկացած դեպքում խոսքը Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի ճակատագրի մասին է, ապա հենց դա էլ այն ամենակարեւոր գործոնն է, որը պետք է հաշվի առնվի բանակցային գործընթացում, վերջում ասաց ԼՂՀ նախագահը:

ԴԵ ՖԱԿՏՕ

«Մենք կարիք ունենք կոնկրետ արդյունքների»

Սկիզբը էջ 1

ԼՂ խնդրի առնչությամբ Ժայմե Գաման ասաց, թե խաղաղ կարգավորման գործընթացում որոշակի առաջընթաց է տեսնում, որ ապահովվում է ինչպես Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների երկխոսությամբ, այնպես էլ Մինսկի խմբի համանախագահների ջանքերով: Գաման տեղեկացրեց, որ ՄԽ նոր առաջարկների շուրջ, որոնցով, հավանաբար մյուս շաբաթ, Երեւան կժամանեն եռանախագահները, նախնական քննարկում է եղել Հայաստանի եւ Ադրբեջանի իշխանությունների հետ: Բայց մանրամասներ կամ գեթ սկզբունքներ ԵԱՀԿ գործող նախագահը չներկայացրեց՝ պատճառաբանելով, թե ինքը չի փոխարինում ՄԽ-ին ու այստեղ է ավելի ընդհանուր խնդիրների քննարկման համար: Ըստ ադրբեջանական «Զերկալոյի», եռանախագահները Բաքու կժամանեն մարտի 8-ին ու երկու օր կմնան՝ այցելելով նաեւ փախստականների ճամբարներ: Այնուհետեւ նրանք կլինեն ԼՂ-ում ու Երեւանում:

Լրագրողներին հետաքրքրում էր ԵԱՀԿ գործող նախագահի գնահատականը վերջերս հնչեցվող տեսակետի վերաբերյալ, թե ԼՂ խնդրի կարգավորումը հնարավոր է անցկացնել ՆԱՏՕ-ի շրջանակ: «ՆԱՏՕ-ն այսօր կենտրոնացած է երկու խնդրի վրա՝ ընդարձակում, բայց որը չի ներառում Կովկասյան տարածաշրջանը, եւ ռազմավարական բոլորովին նոր որակի հարաբերություններ Ռուսաստանի հետ: Երկու ուղղություններն էլ արագ զարգանում են: Բայց Կովկասում ՆԱՏՕ-ն սոսկ համագործակցության հեռանկար է տեսնում, ու այս պահին չի կարելի խոսել ԼՂ խնդիրն այդ կառույցի դաշտ փոխանցելու մասին», համոզմունք հայտնեց Ժ. Գաման:

Մեր արտգործնախարարն էլ ավելացրեց, թե ԼՂ խնդրի խաղաղ կարգավորման գործընթացի համատեքստում ՆԱՏՕ-ի հարցն այսօր դրված չէ: Վ. Օսկանյանի պնդմամբ, ԵԱՀԿ-ն շարունակում է մնալ միակ ընդունելի շրջանակը՝ ԼՂ խնդրի լուծման համար, եւ որեւէ լրացուցիչ միջնորդի ի հայտ գալը կարող է բացասաբար ազդել գործընթացի վրա: Իսկ հենց Լեռնային Ղարաբաղի՝ բանակցային գործընթացի մասնակցության հնարավորության մասին հարցին Վ. Օսկանյանը պատասխանեց, թե ԼՂ-ն մշտապես ներգրավված է խաղաղ կարգավորման գործընթացում, ու ԵԱՀԿ միջնորդները շփումներ ունենում են նրա իշխանությունների հետ: «Եվ վերջնական կարգավորումն էլ պիտի լինի ԼՂ մասնակցությամբ ու համաձայնությամբ», վստահեցրեց ՀՀ ԱԳ նախարարը:

Անցնելով տարածաշրջանային խնդիրների՝ ԵԱՀԿ գործող նախագահը խոսեց Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների մասին: «Դրական եմ գնահատում Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների հաստատումը եւ գիտեմ, որ քայլեր ձեռնարկվել են: Դժվար խնդիր է, բայց ժամանակակից աշխարհում հարեւանները պիտի ունենան բարիդրացիական հարաբերություններ: Այնպես որ, պետք է նստել սեղանի շուրջ ու առաջանալ: Սա կարեւոր է ոչ միայն այս երկու երկրների, այլեւ տարածաշրջանի համար»:

Մեր մյուս հարեւանի՝ Վրաստանի այսօրվա վիճակին անդրադառնալով՝ Ժ. Գաման նշեց, թե Վրաստանն ինքնիշխան պետություն է եւ իրավունք ունի իր անվտանգությունն ապահովելու համար համապատասխան քայլեր ձեռնարկել: «Մենք ողջունում ենք Վրաստանի ազգային իշխանությունների իրականացրած այդ քայլերը», հավաստեց Ժայմե Գաման: Նա շեշտեց նաեւ, թե իրենց կառույցը խիստ կարեւորում է Ռուսաստանի դիրքորոշումը, մասնավորապես նախագահ Պուտինի դրական գնահատականը Վրաստանի ձեռնարկած քայլերին:

ԵԱՀԿ գործող նախագահը երեկ Երեւանից ուղեւորվեց Վրաստան, այնուհետեւ Ադրբեջան: Թե մեր, թե այս երկրներ Ժ. Գաման այցելում է արդեն երկրորդ անգամ: Անցյալ տարի, ԵԱՀԿ նախագահությունը ստանձնելու նախապատրաստության շրջանակում Պորտուգալիայի նախագահը եղել էր Հարավային Կովկասում:

Մեզ արդեն կոդավորում եւ մուտքագրում են

Մարդահամարի հարցաթերթիկների տվյալների մշակումը

ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության մարդահամարի վարչությունում (Խանջյան 19) երեկ բացված ցուցասրահին նշված էին այն բոլոր երկրներն ու կազմակերպությունները, որոնց շնորհիվ հնարավոր դարձավ մարդահամարը: Մասնավորապես դրանք ԱՄՆ-ի, Մեծ Բրիտանիայի, Նիդեռլանդների, Շվեյցարիայի, Հունաստանի կառավարություններն են, Համաշխարհային բանկը, ՄԱԿ-ի բնակչության հիմնադրամը, Tacis ծրագիրը, այլ կազմակերպություններ:

Միջոցառմանը ներկա էին ԱՄՆ-ի եւ Մեծ Բրիտանիայի դեսպանները, ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակի, մի շարք միջազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, մարդահամարի համապետական հանձնաժողովի նախագահ Հովիկ Աբրահամյանը, ազգային վիճակագրական ծառայության ղեկավար Ստեփան Մնացականյանը, տարբեր փորձագետներ եւ վիճակագիրներ:

Կոդավորման եւ մուտքագրման այս ստորաբաժանումն ունի 251 կոդավորող եւ 110 մուտքագրող, որոնք աշխատում են երկհերթ եւ վարձակալված են աշխատանքի 6-ամսյա ժամկետով: Տարածքն էլ 2000 թ. վարձակալվել է առեւտրի եւ արդյունաբերության նախարարությունից մինչեւ 2003 թ., ընդ որում, առանց վարձավճարի: Պայմանավորվածությունն այնպիսին է, որ 2004-ին տարածքը կհանձնվի նորոգված վիճակում: Վարչությունում եղած ողջ տեխնիկան էլ կմնա ազգային վիճակագրական ծառայությանը:

Մարդահամարի ընթացքում տեղեկություններ են հավաքվել մոտ 3,5 մլն մարդու վերաբերյալ, ընդ որում, եթե խորհրդային ժամանակներում ժամանակավոր բացակայող ու ժամանակավոր ներկա էր հաշվվում մինչեւ 6 ամիս ժամկետի դեպքում, ապա այժմ՝ 12 ամիս: Առկա բնակչության թվաքանակը ստացվել է մարդահամարի ժամանակ հաշվեգրված անձանց ընդհանուր թվաքանակից հանելով բացակայող անձանց թվաքանակը: Կազմել է մոտ 3 մլն, որը բնակչության նախնական օպերատիվ ցուցանիշն է:

Մշտական բնակչության թվաքանակը կարելի է հաշվարկել բոլոր հարցաթերթիկների կոդավորման, մուտքագրման եւ համակարգչային ինքնուրույն (առանց մարդու միջամտության) ծրագրի գործողության արդյունքում, ինչը նախատեսված է ավարտել 2002 թ. հուլիս-օգոստոս ամիսներին:

Ըստ ԱՎԾ ղեկավար պրն Մնացականյանի, սա ըստ էության գիտահետազոտական ինստիտուտ է, որի տարածքն արդեն վերանորոգվել է, տեխնիկական հանդերձավորումն էլ կատարվել է դրամաշնորհների միջոցով: Վերջիններս ստացվել են ապրանքների եւ ծառայությունների ձեւով, իսկ աշխատողների աշխատավարձի խնդիրը մնացել է դրամային հարաբերությունների ձեւով:

Ինչ վերաբերում է մարդահամարի եւ դրա արդյունքների նկատմամբ եղած վերաբերմունքին, ապա ԱՎԾ ղեկավարը նշեց հետեւյալը, որ հասարակության բոլոր խավերի կողմից մարդահամարի արդյունքները միանշանակ չեն կարող ընդունվել: Մասնավորապես դաշտային աշխատանքների առաջին օրերին բնակչության մեծ մասը համարում էր, որ ինքը գործազուրկ է, քանի որ զբաղվածություն ասելով հասկանում էին միայն դրամարկղից աշխատավարձ ստանալը: Հետագա օրերին բնակչությունը նորմալ պատասխանում էր, մանավանդ որ հարցաթերթիկները լրացվում էին առանց փաստաթղթերի: Սա, թերեւս, վնասում էր փաստերի արժանահավատությանը, սակայն մշակված ծրագրերի օգնությամբ սխալները կգտնվեն եւ դուրս կբերվեն:

Վերջին պահին պրն Մնացականյանի մեզ հաղորդած տեղեկությունն ամենաուրախալին էր. կոդավորման եւ մուտքագրման ստորաբաժանումների աշխատակիցների 6 ամիսների աշխատավարձերի գումարներն արդեն փոխանցվել են ԱՎԾ արտաբյուջետային գանձապետական հաշվին:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Արժեթղթային «պատերազմն» ավարտվեց

Արժեթղթերի հանձնաժողովն ու Աբովյանի գարեջրի գործարանը համաձայնության եկան

Դեռեւս անցյալ տարի ՀՀ արժեթղթերի պետական հանձնաժողովի եւ Աբովյանի գարեջրի գործարանի (հայտնի է իր արտադրած «Կոտայք» գարեջրով) միջեւ սկիզբ առած վեճը վերջապես հանգուցալուծվեց: ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական եւ տնտեսական գործերի պալատի փետրվարի 22-ին ընդունած որոշման մանրամասները մեզ տեղեկացրեց հանձնաժողովի անդամ Արծվի Մինասյանը: Վերջինս նախ հիշեցրեց վեճի նախապատմությունը:

Անցյալ տարվա սեպտեմբերին «Աբովյանի գարեջրերի գործարան» ՓԲԸ խորհուրդն ընդունեց որոշում բաժնետոմսերի համախմբման մասին: Այսինքն՝ շուրջ 1000 բաժնետոմսեր (որոնք պատկանում էին 110 հոգու) պետք է դառնային մեկ բաժնետոմս: Բաժնետերերի ցանկությունն այս դեպքում հաշվի չէր առնվել, եւ նրանց սեփականության իրավունքը բաժնետոմսերի նկատմամբ փաստորեն միակողմանի դադարեցվել էր: Ընկերությունն իր որոշումը հիմնավորում էր «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» օրենքի 56-րդ հոդվածով, որը ենթադրում է բաժնետոմսերի համախմբման եւ դրանց հետգնման իրավունքը: Սակայն ընկերության խորհուրդը, առանց բաժնետերերի համաձայնության չուներ դրա, ինչպես նաեւ բաժնետոմսերի հետգնման գին սահմանելու իրավունքը: Այս ամենը նկատի ունենալով, առաջնորդվելով ՀՀ սահմանադրության 28-րդ հոդվածով եւ «Արժեթղթերի շուկայի կարգավորման մասին» օրենքով իրեն վերապահված լիազորություններով, արժեթղթերի հանձնաժողովը 2001 թ. հոկտեմբերին կարգադրեց «Աբովյանի գարեջրերի գործարան» ԲԲԸ-ին վերանայել կամ անհետեւանք թողնել բաժնետոմսերի համախմբման մասին իր որոշումը:

Հանձնաժողովը ընկերության որոշումը համարեց ոտնձգություն անձի սեփականության դեմ: Նրա կարգադրության մեջ նշվում էր նաեւ, որ հետգնման պահանջը պետք է լինի միայն բաժնետիրոջ ցանկությամբ, այլ ոչ թե նրան պարտադրելով: Հետգնման գինը նույնպես որոշվել է օրենքի պահանջների խախտմամբ եւ չի կարող համարվել որպես գնահատողի կողմից որոշված: Տվյալ դեպքում անկախ գնահատողը (աուդիտորական կամ բրոքերային ընկերությունները), համակշռելով ընկերության ակտիվները եւ շուկայում առաջարկ-պահանջարկի հարաբերակցությունը, պետք է որոշի բաժնետոմսի գինը: Ճիշտ է, ինչպես տեղեկացրեց Արծվի Մինասյանը, համախմբման ժամանակ բաժնետերերին առաջարկել էին անվանական արժեքից (1000 դրամ) բարձր գին՝ 1300 դրամ, բայց խնդիրն այն է, որ այդ գինը որոշել էին իրենք:

Ի վերջո, ընկերությունը բողոքարկել էր հանձնաժողովի կարգադրությունը, եւ վերաքննիչ դատարանը բավարարել էր այդ հայցը՝ անվավեր ճանաչելով հանձնաժողովի որոշումը: Վերջինս էլ իր հերթին դիմել էր վճռաբեկ դատարան, որն էլ կայացրել էր վերջնական վճիռը: Այն բեկանեց վերաքննիչ դատարանի որոշումը եւ առաջարկեց հաշտության համաձայնություն: Համաձայնությանը հավանություն տվեցին կողմերը, եւ դատարանը հաստատեց այդ նախագիծը: Դրանով «Աբովյանի գարեջրերի գործարանը» ընդունեց հանձնաժողովի մեկնաբանությունները մասնավորապես այն մասին, որ բաժնետերերի իրավունքները պետք է պաշտպանվեն: Ըստ որոշման առաջին կետի, ընկերությունը հրաժարվում է բաժնետոմսերի համախմբման մասին ընդունած որոշումից: Այնուհետեւ նշվում է, որ համախմբումը պետք է կատարվի բացառապես բաժնետերերի ցանկությամբ եւ միայն այդ դեպքում գործարքներն օրինական կհամարվեն: Բաժնետոմսերի դիմաց վճարումը կատարվելու է ընկերության «վերագնահատման արդյունքում ձեւավորված զուտ ակտիվների հարաբերակցությամբ որոշվող բաժնետոմսի հաշվեկշռային արժեքով, բայց ոչ պակաս, քան 2850 դրամը»: Այսինքն՝ այդ գինը զգալիորեն բարձր է նախկինում առաջարկվող 1300 դրամից:

Արժեթղթերի պետական հանձնաժողովի անդամ Արծվի Մինասյանը վճռաբեկ դատարանի որոշումը կարեւոր համարեց մի քանի առումներով: Առաջինը, որ այս վճռին սպասում էին մի քանի այլ բաց բաժնետիրական ընկերություններ (օրինակ բերվեց «Թուղթարդ» ԲԲԸ-ն), որոնք ցանկանում են բաժնետերերին զրկել սեփականության իրավունքից: Խոսքը 2-3 հազար մարդկանց մասին է: Երկրորդը՝ մեկնաբանվում են օրենքի մի շարք դրույթներ, որոնք խիստ կարեւոր են: Օրինակ, հետգնման իրավունքի կամ բաժնետոմսերի գնի որոշման մասին: Արծվի Մինասյանը հայտնեց, որ համախմբման գործընթացներ լինում են նաեւ զարգացած երկրներում, եւ դա բնական է: Սակայն Հայաստանում դժբախտաբար իրականանում է այլ կերպ՝ բացառապես ի վնաս բաժնետերերի:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Անտոնիո Տրաբալցա. «ԼՂ-ին առնչվող բանակցությունները փակուղի են մտել»

Հարցազրույց Հայաստանում Իտալիայի դեսպան Անտոնիո Տրաբալցայի հետ

– Հարգելի պրն Տրաբալցա, ինչպե՞ս եք գնահատում հայ-իտալական հարաբերությունների ներկա մակարդակը:

– Իտալիայի եւ Հայաստանի հարաբերություններն ընդհանուր առմամբ շատ գոհացուցիչ են: Այն համագործակցությունը, որ մենք զարգացնում էինք անցյալում եւ շարունակում ենք զարգացնել, կարող է լավ օրինակ ծառայել ուրիշների համար: Բնականաբար, կարելի է ավելին անել, եւ դա կարվի մի քանի ոլորտներում կապերի զարգացման համար սկսած քաղաքականից եւ վերջացրած մշակութայինով, գիտականով եւ առեւտրայինով: Վերոհիշյալ նպատակների իրականացման համար մենք պետք է հայկական ապրելակերպն ու նվաճումները տարածենք իտալական շրջանակներում, որպեսզի խթանենք նրանց հետաքրքրությունը եւ ապահովենք նրանց մասնակցությունը Հայաստանի տնտեսության ամրապնդմանը՝ փոխշահավետ պայմաններով:

– Իտալական կողմն իրեն դրսեւորել է որպես հուսալի գործընկեր Հայաստանի շինարարական բիզնեսում: Իտալիան մտադի՞ր է արդյոք ավելացնել Հայաստանում իր ներդրումների ծավալը:

– Հարցը պետք է փոքր-ինչ այլ կերպ առաջադրվեր: Երկրորդ աշխարհամարտից հետո Իտալիան զարգացրեց բաց շուկայական տնտեսություն, օտարերկրյա մասնավոր կազմակերպությունների ներդրումների ստացման համար ստեղծվեցին բարենպաստ պայմաններ: Հայաստանում իտալական ներդրումների ազդեցությունը կախված է ղեկավարության, կառավարության, Ազգային ժողովի վերաբերմունքից, իրավական համակարգից եւ ժողովրդից: Անձամբ ես մեծ հույսեր ունեմ, որ Հայաստան այցելող իտալացի ներդնողները համապատասխան մթնոլորտ եւ լավ պայմաններ կգտնեն իրենց կապիտալների ներդրման համար: Դա անելով՝ նրանք իրենց ավանդը կներդնեն զբաղվածության ոլորտում իրավիճակի բարելավման, ինչպես նաեւ համախառն ազգային արդյունքի աճի եւ ժողովրդավարական արժեքների ամրապնդման մեջ:

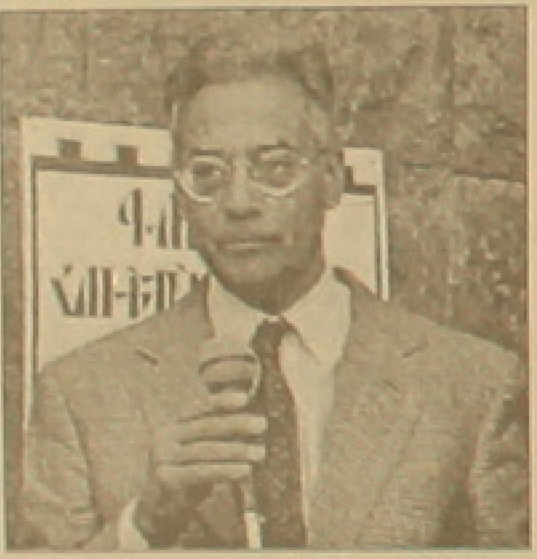

– Ի՞նչն է խանգարում Հայաստանի եւ Իտալիայի տնտեսական հարաբերությունների առավել զարգացմանը:

– Իմ կարծիքով, մեր երկրների տնտեսական հարաբերությունների զարգացման գլխավոր խոչընդոտը Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ դիվանագիտական հարաբերությունների բացակայությունն է, ինչպես նաեւ ԼՂՀ-ում տիրող իրադրությունը: Ադրբեջանի հետ հաշտության համաձայնագրի կնքումը եւ սահմանների բացումը կնպաստեն Հայաստանի տնտեսության զարգացմանը եւ այդպիսով կանդրադառնան հայ-իտալական առեւտրատնտեսական կապերի բարելավման վրա: Երկու երկրների հարաբերությունների հետագա զարգացման հարցում կարեւոր նշանակություն ունի երկկողմ համաձայնագրերի կիրարկումը, որոնք կապված կլինեն օդային փոխադրումների, մշակույթի, կրկնակի հարկման, ներդրումների պաշտպանության հետ եւ այլն:

– Իտալիան, որպես Եվրամիության անդամ, ի՞նչ կարծիք ունի Հայաստանում եվրոպական արժեքների զարգացման առնչությամբ: Ձեր կարծիքով, Հայաստանն ինչպիսի՞ քայլեր պետք է ձեռնարկի ժողովրդավարությունը զարգացնելու եւ հետագայում Եվրամիության ազատ եւ ապա նաեւ լիարժեք անդամ դառնալու համար:

– Հայաստանը Եվրախորհրդի անդամ դարձավ 2001 թ. հունվարին: Դա անչափ դրական քայլ էր եվրոպական ընտանիքին առավել մեծ չափով ինտեգրվելու ուղղությամբ: Ինչ վերաբերում է Եվրամիությանը, Հայաստանի հեռանկարները բավական լավ են, եւ հավանական է, որ նա կկարողանա միանալ Եվրամիությանը: Դրան հասնելու համար անհրաժեշտ է, որ երկու կողմերը համապատասխանեն բազմաթիվ պայմանների: Տվյալ փուլում անհնար է որեւէ կոնկրետ կանխատեսում անել ժամանակի առումով: Դա շատ տեւական գործընթաց է ոչ այնքան ազատ անդամի կարգավիճակ ստանալու, որքան լիարժեք անդամ դառնալու իմաստով: Դրանից ելնելով, Հայաստանը պետք է պատրաստ լինի կատարելու Եվրախորհրդի առջեւ իր ստանձնած պարտավորությունները: Ես նկատի ունեմ առանց բացառության բոլոր պայմանները: Երբ ժամանակը գա, Հայաստանը կհանձնի հետագա քննությունները:

– Ձեր կարծիքով, Եվրախորհրդի անդամ դառնալով Հայաստանը որքա՞ն է կատարում իր ստանձնած պարտավորությունները:

– Ինչ վերաբերում է երկրի ղեկավարմանը, ընդհանուր առմամբ պետք է ասեմ, որ Հայաստանը ճիշտ ճանապարհի վրա է: Միակ դժվարությունը կապված է ոչ այնքան տեսական, որքան գործնական կողմի հետ: Դա մտայնության հարցն է, եւ փոփոխության համար կպահանջվի ավելի շատ ժամանակ, քան ենթադրվում էր: Հայաստանի պատրաստության ստուգման համար կարեւոր գործոն է մահապատժի հետ կապված բանավեճերի եզրափակումը: Հայտնի է, որ այդ հարցը քաղաքակրթության նվաճումն է եւ մեզ՝ Եվրախորհրդի անդամներիս համար հրատապության առարկա է: Մենք գտնում ենք, որ կյանքը ոչ մի դեպքում չի կարելի ընդհատել օրինական կամ անօրինական ձեւով:

– Մի ժամանակ Իտալիան ակտիվորեն զբաղվում էր Ղարաբաղի խնդրի կարգավորմամբ: Ինչպիսի՞ն է Հռոմի պաշտոնական դիրքորոշումը Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման ուղիների առնչությամբ: Կարելի՞ է արդյոք խոսել ԼՂ-ին առնչվող բանակցությունների փակուղային վիճակի մասին:

– Այո, Իտալիան ակտիվորեն ներգրավված էր Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման գործընթացում, երբ նախագահում էր ԵԱՀԿ-ում: Մենք հույս ունեինք, որ նման հարցերը կլուծվեն խաղաղ միջոցներով եւ բարեկամական հարաբերությունների հաստատմամբ: Երկու հարեւանները պետք է ապրելակերպի ճիշտ մոդել գտնեն փոխադարձ վստահության ու շահավետության մթնոլորտի հաստատման համար: Ներկա իրադրությունը հասկանշական վիճակ է, երբ չկան հաղթողներ, եւ դրա հետեւանքով երկու կողմերը միայն կորուստներ են ունենում: Մեր դիրքորոշումն այն է, որ լիովին հարգում ենք Հայաստանի ու Ադրբեջանի կամքը եւ պաշտպանում երկու պետությունների ստորագրելիք ամեն մի համաձայնագիր: Լուծումը պետք է հիմնված լինի փոխզիջման վրա, որտեղ երկու երկրները ստանում եւ միմյանց տալիս են ինչ-որ բան: Ակնհայտ է, որ բանակցությունները փակուղի են մտել, բայց հետագայում տեղեկատվության համար հարկ կլինի դիմել ներգրավված երկրներին եւ Մինսկի խմբի համանախագահներին:

ՏԻԳՐԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Ինտերֆաքսի թղթակից

Ինչո՞ւ են ամերիկացի զինվորականները գալիս Վրաստան

Աշխարհաքաղաքական հնարավոր զարգացումների ուրվագծեր

Վերնագրում արտահայտված հարցի պատասխանը արտաքուստ պարզ է՝ գալիս են վրացական բանակի «մի քանի գումարտակ նախապատրաստելու Պանկիսի կիրճում հակաահաբեկչական գործողությունների»: Այդպիսին է թե ամերիկյան, թե վրացական պաշտոնական մեկնաբանությունը: Բայց այստեղ մի շատ էական հարց էլ կա՝ այդ առայժմ ենթադրյալ հակաահաբեկչական գործողությունից հետո ամերիկացի զինվորականները ե՞րբ են դուրս գալու Վրաստանից: Եվ երբեւէ դո՞ւրս են գալու: Գոնե ես չեմ հիշում, թե ամերիկացիները երբեւէ կամավոր (ընդգծում եմ՝ կամավոր) դուրս եկած լինեն որեւէ երկրից, ուր ինչ-որ պատճառով ինչ-որ ժամանակ մտել են:

Համաշխարհային տիրապետության մարմաջն ահա արդեն երկար ժամանակ բնորոշ է այս երկրին: Դեռ օրորոցից յուրաքանչյուր ամերիկացու ներշնչում են, թե իրենց երկիրը «հատուկ առաքելություն» ունի աշխարհում կատարելու: Այսօր այդ «առաքելության» տակ թմբկահարվում է ժողովրդավարության, մարդու իրավունքների պաշտպանության, այլոց ազատությունների երաշխավորը լինելու առաջամարտիկի «պարտավորությունը»: Թե ո՞վ է ԱՄՆ-ի վրա դրել այդ պարտավորությունը: Աստծուն է հայտնի: Նույնիսկ իրենք իրենց համոզել են, թե դա իրոք Աստծո կողմից իրենց վերապահված «իրավունք» է ու «պարտականություն»: Իսկ որ այդ կերպ ընդամենը արդարացվում է երկիր մոլորակի ցանկացած ծայրում այլոց գործերին միջամտելու, աշխարհի ժողովուրդներին «խելք սովորեցնելու», իրենց արժեքները ուրիշներին պարտադրելու անթաքույց ձգտումը, կարծում եմ, տեսանելի ու հասկանալի է արդեն ոչ միայն դպրոցականներին, այլեւ նախադպրոցականներին:

Ես շատ հեռու եմ ԱՄՆ-ը համաշխարհային չարիքի կայսրություն համարելու մտայնությունից: Բայց համոզված եմ, որ ոչ միայն ես, այլեւ մոլորակի միլիարդավոր այլ, ինձ նման շարքային մարդիկ անսահման շնորհակալ կլինեին նույն ԱՄՆ-ին, եթե վերջինս հանգիստ թողներ իրենց, հարգեր սեփական ճակատագիրը սեփական հայեցողությամբ տնօրինելու, սեփական արժեքներով ապրելու յուրաքանչյուրի իրավունքը: Այո, ամերիկացիներից սովորելու շատ բան կա եւ հասարակության կենսագործունեության կազմակերպման, եւ մարդու իրավունքների պաշտպանության, եւ ժողովրդավարական արժեքների արմատավորման, եւ բազմաթիվ այլ առումներով: ԱՄՆ-ը կարող է իր լավ օրինակով, իր առատաձեռն տնտեսական օգնություններով շատ շատերի երախտագիտությանն արժանանալ, եթե միայն բավարարվի... օրինակ ծառայելով: Ամբողջ դժբախտությունն այն է, որ ԱՄՆ-ը իր պատմության մեջ երբեք չի բավարարվել դրանով: Զոռով-շառով միշտ փորձել է այլոց հարկադրել, որ... երջանիկ ապրեն: Իհարկե, «երջանկության» ամերիկյան պատկերացումներով: Եվ այս հարկադրանքն է, որ միշտ առաջացրել եւ առաջացնում է... հակակրանք, ներքին դիմադրություն, հակազդելու ձգտում: Այս պատճառով է, որ ամերիկացիներին աշխարհի շատ անկյուններում պարզապես չեն սիրում, եթե նույնիսկ չեն համարձակվում դա բարձրաձայն արտահայտել:

Եթե աչքի առաջ ունենանք հոգեբանական այս ֆոնը, ապա մեզ ամենեւին տարօրինակ չի թվա այն բառացիորեն հիստերիկ ռեակցիան, որ առաջացավ նախ եւ առաջ Ռուսաստանում՝ ամերիկացիների Վրաստան մտնելու մտադրության լուրն առնելուն պես: Բացառությամբ նախագահ Պուտինի, մոսկովյան մյուս բոլոր քիչ թե շատ աչքի ընկնող քաղաքական գործիչները, սկսած արտգործնախարար Իգոր Իվանովից, վերջացրած Պետդումայի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Դմիտրի Ռոգոզինով, ավել կամ պակաս սուր արտահայտություններով հայտնեցին իրենց խիստ բացասական վերաբերմունքը: Ինչո՞ւ:

1. Չեն հավատում (եւ ամենեւին ոչ առանց հիմքի), թե ամերիկացիները միանգամայն «հարգելի» պատճառներ չեն գտնի Վրաստանում (եւ ոչ միայն այնտեղ) իրենց ռազմական ներկայությունը անվերջ երկարաձգելու եւ մեծացնելու համար,

2. Համոզված են, որ անկախ այսօրվա նախագահներ Պուտինի ու Բուշի փոխադարձ համակրանքից, ամերիկացիների ռազմավարական նպատակը եղել ու մնում է ռուսներին Կովկասից (եւ հետխորհրդային այլ պետություններից) ընդհանրապես դուրս մղելը:

Մանավանդ վերջին պարագայում ռուսներն իրենց երկրի ապագայի համար տագնապելու առավել քան բավարար հիմքեր ունեն:

Իսկ մե՞նք:

Հայաստանի նախագահի եւ պաշտպանության նախարարի առաջին արձագանքները հանգստացուցիչ էին: Նախ, ամերիկացիները, եթե նույնիսկ երկար, անգամ ընդմիշտ մնան Վրաստանում, մեզ համար սպառնալիք չեն, բարեկամ երկիր են: Երկրորդ, ամերիկացիները չեն կարող ունենալ տարածաշրջանում հաստատված ուժերի հավասարակշռությունը խախտելու չարագույժ նպատակներ:

Այսօր (ընդգծում եմ՝ այսօր) այս գնահատականները ճիշտ են: Իսկ վա՞ղը: Ի՞նչ աշխարհաքաղաքական զարգացումներ կարելի է ակնկալել, եւ դրանք ինչպե՞ս կանդրադառնան Հայաստանի ճակատագրի վրա:

1. Կովկասից ռուսների աստիճանական դուրսմղման ռազմավարական ծրագիրը խափանելու համար Մոսկվան, Պուտինի բարյացակամ դիրքի տակ թաքնվելով, կարող է հրահրել Թբիլիսիի դեմ ուղղված գործողություններ: Անցյալ շաբաթ մոսկովյան բարձր շրջանակներում անթաքույց եւ ամենայն լրջությամբ քննարկվում էին այդ հնարավոր գործողություններն իրենց մանրամասներով՝ Վրաստանից Աբխազիայի, Հարավային Օսիայի, Աջարիայի եւ Ջավախքի անջատում: Մանավանդ Ջավախքում պատահականության ամեն մի սադրանք խիստ կբարդացնի հայ-վրացական հարաբերությունները: Իսկ վրաց-աբխազական հակամարտության նոր թեժացման պարագայում կվտանգվի մեզ աշխարհի հետ միացնող եւ Վրաստանով անցնող միակ երկաթուղին:

2. Անդրկովկասում ամերիկյան ազդեցության կտրուկ մեծացումը անվերապահորեն կհանգեցնի տարածաշրջանում նրա դաշնակից Թուրքիայի դերի ուժեղացմանը: Իսկ որ թուրքերը դա կօգտագործեն հօգուտ Ադրբեջանի շահերի՝ տարակուսելի չէ: Իրադարձությունների անցանկալի զարգացումների դեպքում Հայաստանը հարկադրված կլինի.

ա/ իր պետական ու ազգային շահերի որոշակի զոհաբերումների գնով արագորեն հաշտվել Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի հետ,

- բ) պատրաստ լինել Ադրբեջանի հնարավոր նոր հարձակման դեպքում պաշտպանելու արցախյան գոյամարտի արդյունքները,

գ) լիակատար ցամաքային շրջափակման մեջ հայտնվելու դեպքում որոնել այդ շրջափակումն ամեն կերպ ճեղքելու ելքեր: Ավելորդ է ասել, որ ո՛չ մեկը, ո՛չ մյուսը, ո՛չ էլ երրորդը ցանկալի չեն: Սակայն կա նաեւ չորրորդ, այս անգամ մեզ հետ ուղղակիորեն չկապված, սակայն անվերապահորեն մեզ իր հորձանուտի մեջ ներքաշելու վտանգը՝ Իրան-ԱՄՆ հնարավոր բախման հեռանկարը: Զուր չէ, որ Իրանի արտգործնախարար Քամալ Խարազին ամերիկացիների Վրաստան գալու մտադրության լուրն ստանալուն պես, դեռ Բեռլինում (ուր գտնվում էր պաշտոնական այցով) հայտարարեց, թե Իրանի համար Կովկասում ամերիկացիների հայտնվելը անցանկալի է եւ կարող է խախտել ուժերի տարածաշրջանային հավասարակշռությունը:

Իհա՛րկե կարող է: Ավելին, անպայման կխախտի: Եվ դրանից ոչ ոք չի շահելու: Բացառյալ, թերեւս, ամերիկացիների, որ միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարի ազնիվ կարգախոսով այժմ ձգտում են ողջ աշխարհում ուժեղացնել իրենց դիրքերը: Անձամբ ես մեր երկրի համար դրանով «հիացած» լինելու ոչ մի հիմք չեմ տեսնում:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐ

Հայաստանում իրավիճակը բավարար է, նկատելի է առաջընթաց

Ըստ ԱՄՆ պետքարտուղարության տարեկան հաշվետվության, Վրաստանում վիճակը վատ է, Ադրբեջանում՝ շատ վատ

Մարտի 4-ին ԱՄՆ պետքարտուղարությունը հրապարակեց մարդու իրավունքների պաշտպանության տարեկան հաշվետվությունը: Մամլո ասուլիսում պետքարտուղարի տեղակալը հայտարարեց, որ մարդու իրավունքները եւ ժողովրդավարական չափանիշների պահպանումը ԱՄՆ արտաքին քաղաքականության առաջնահերթություններից են: Սա, անշուշտ, վիճարկելի է, քանզի Վաշինգտոնն արտաքին քաղաքականության առաջնահերթություններում առաջնորդվում է իր աշխարհաքաղաքական շահերով, իսկ մարդու իրավունքներ դրույթը շատ հաճախ շահարկում է այս կամ այն պետությանը պատժելու, սանկցիաներ կիրառելու, քաղաքական այլ նպատակներով:

Մարդու իրավունքների պաշտպանության Հայաստանի մասին զեկույցը 18 համակարգչային էջ է, ներկայացնենք առավել ուշագրավ հատվածները:

1998 թ. նախագահ ընտրվեց Ռոբերտ Քոչարյանը, երբ նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը կառավարության եւ խորհրդարանի իր նախկին քաղաքական դաշնակիցների ճնշման տակ հրաժարական տվեց: 1998 թ. նախագահական ընտրությունների երկու փուլերում կային «թերություններ» եւ «նկատելի անկանոնություններ»: Չնայած «աղավաղված անկանոնություններին», 1999 թ. խորհրդարանական ընտրությունները ցույց տվեցին, որ նախորդ ընտրությունների համեմատ նկատելի է բարելավում:

Վրաստանի մասին զեկույցում նշվում է, որ 2000 թ. ապրիլին նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն երկրի առաջնորդ է ընտրվել բազմաթիվ լուրջ խախտումներով: Ադրբեջանի մասին զեկույցի սկզբում ասվում է, որ 1998 թ. հոկտեմբերին Հեյդար Ալիեւը վերընտրվել է վիճելի ընտրություններում, որոնք ուղեկցվել են բազմաթիվ եւ լուրջ խախտումներով, քվեաթերթիկները հաշվելու ընթացքում չի ապահովվել թափանցիկություն: 2000 թ. նոյեմբերի խորհրդարանական ընտրությունները նույնպես անցել են բազմաթիվ եւ լուրջ խախտումներով:

ԱՄՆ պետքարտուղարության զեկույցում նշվում է, որ 2001 թ. սեպտեմբերի 25-ին «հայկական ծագումով» Վրաստանի քաղաքացի Պողոս Պողոսյանը սպանվել է Երեւանի սրճարաններից մեկում: Ականատեսների վկայությամբ, նախագահ Քոչարյանի թիկնապահները ծեծելով սպանել են Պողոսյանին, երբ վերջինս վիրավորել է նախագահին:

2001 թ. ընթացքում բանտերում մահացել են 27 կալանավորներ, կոպիտ վերաբերմունքի եւ պատահարների պատճառով բանակում զոհվել են 92 ծառայողներ: Բանտային պայմանները անտանելի են, այնուամենայնիվ դրանք շարունակում են բարելավվել. սնունդն ավելի լավ է պատրաստվում, կառուցվել է թոքախտով հիվանդների համար հատուկ հիվանդանոց եւ այլն: Անվտանգության ուժերի ներկայացուցիչները ձերբակալության եւ հարցաքննության ընթացքում ծեծում են ձերբակալվածներին, անվտանգության ուժերը մնում են անպատիժ:

Հայաստանի սահմանադրությունը երաշխավորում է խոսքի եւ մամուլի ազատություն: Կառավարությունն ընդհանուր առմամբ հարգում է խոսքի ազատությունը, թեեւ մամուլի ազատության տեսանկյունից կան որոշ սահմանափակումներ, լրագրողները շարունակում են կիրառել «ինքնագրաքննությունը» (իմ ընկերների բացարձակ մեծամասնությունը կարող է անկեղծորեն ասել, որ Հայաստանում չկա «ինքնագրաքննություն», մենք գրում ենք շատ ազատ- Թ. Հ.): Պաշտոնական գրաքննություն չկա, նշվում է զեկույցում, հրատարակությունները ներկայացնում են տեսակետների բազմազանություն, ընդդիմադիր մամուլը Լեռնային Ղարաբաղի խաղաղ կարգավորման զգայուն հարցում հետեւողականորեն քննադատում է կառավարության քաղաքականությունը եւ պետության առաջնորդներին, այդ թվում՝ նախագահին:

Թերթերը տպագրվում են խիստ սահմանափակ ռեսուրսների պայմաններում, եւ նրանցից ոչ մեկը կատարելապես անկախ չէ: Թերթերի սահմանափակ տպաքանակի պատճառով հեռուստատեսությունն ամենամատչելի լրատվական միջոցն է: Նախագահի գրասենյակը շարունակում է զգալի ազդել հանրային հեռուստատեսության լուրերի ընտրության վրա: Պետության վերահսկողության տակ գործող երկու հեռուստաընկերությունները խուսափում են քննադատել կառավարության գործունեությունը քննադատելուց:

Ըստ ոչ պաշտոնական վիճակագրական տվյալների, Հայաստանի բնակչությունը մոտավորապես 2 մլն է, արտագաղթը մնում է լուրջ խնդիր: Կառավարության տվյալներով՝ գործազրկությունը կազմում է 10 տոկոս, այլ աղբյուրներ նշում են շուրջ 40 տոկոս:

Հայաստանի օրենքը կրոնական ազատության որոշ սահմանափակումներ է սահմանում: Կառավարությունը շարունակում է հրաժարվել «Եհովայի վկաների» գրանցումից: 2001 թ. ընթացքում Եհովայի 40 վկաներ ազատ են արձակվել բանտից: Հոմոսեքսուալիստները բողոքում են, որ ոստիկանությունը ֆիզիկական եւ բարոյական ճնշումներ է բանեցնում, կաշառք պահանջում: Սեռական փոքրամասնությունների հանդեպ բռնությունները սաստկանում են, երբ նրանք ի վիճակի չեն լինում վճարել ոստիկաններին:

Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության պատճառով Հայաստանում բնակվող գրեթե բոլոր ադրբեջանցիները՝ մոտ 185 հազար, փախան Ադրբեջան, իսկ այնտեղ բնակվող 400 հազար հայերից 330 հազարը փախան եւ ապաստան գտան Հայաստանում եւ Լեռնային Ղարաբաղում, կարդում ենք հաշվետվության մեջ:

Ընդհանուր առմամբ, ԱՄՆ պետքարտուղարության մարդու իրավունքների պաշտպանության տարեկան հաշվետվությունը, համեմատած նախորդ տարիների հետ, մեզ համար շահեկան է: Սակայն հաշվետվության մեջ կան բազմաթիվ խեղաթյուրումներ, սխալներ, ոչ ճիշտ անուններ, չստուգված փաստեր:

Մարդու իրավունքների պաշտպանության տեսանկյունից, ըստ ԱՄՆ պետքարտուղարության 2001 թ. հաշվետվության, Ադրբեջանում իրավիճակը շատ վատ է: Ադրբեջանում ոտնահարվում են քաղաքացիների քաղաքական եւ տնտեսական իրավունքները, ծաղկում է կաշառակերությունը, դատական իշխանություններն անկախ չեն, կոռումպացված են: Բանտերում պայմանները ողբալի են, կան 200-ից 300 քաղբանտարկյալներ: 2001 թ. ընթացքում իշխանությունները շարունակում են խոսքի եւ մամուլի ազատության սահմանափակումները, մամուլի նկատմամբ ճնշումները սաստկացել են, փակվում են թերթեր, լրագրողներին ծեծում են: Խորհրդարանի 125 պատգամավորներից 76-ը իշխող «Ենի Ազերբայջան» կուսակցությունից են, մնացած պատգամավորներն անկախ են, բայց իշխանությունների հանդեպ՝ լոյալ: Ոստիկանությունում ձերբակալության, հարցաքննության ժամանակ դաժանորեն ծեծում են կասկածյալ հանցագործներին: Բնակչության 60 տոկոսից ավելին աղքատության մեջ է:

Զեկույցում նշվում է, որ «հայկական ուժերը» վերահսկում են Ադրբեջանի տարածքի 16 տոկոսը, ներառյալ Լեռնային Ղարաբաղը, եւ այս փաստը թուլացնում է պետական հաստատությունների գործունեությունը, խոչընդոտում ժողովրդավարական եւ տնտեսական զարգացումներին: Պետքարտուղարությունը արձանագրում է, որ համաձայն չհաստատված տեղեկությունների, հայերը բնակություն են հաստատում ադրբեջանական գրավյալ տարածքներում:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Իրաքն ընդունում է փրկության մոսկովյան ծրագիրը

Պաշտոնական Բաղդադը մտադիր է ԱՄՆ-ին եւ Մեծ Բրիտանիային զրկել վերջին 10 տարում Պարսից ծոցում երրորդ ռազմական գործողությունը ձեռնարկելու պատրվակից: Իր որդու՝ Ուդեյի միջոցով նախագահ Սադդամ Հուսեյնը հասկացրել է, որ պատրաստ է աննախադեպ զիջումների դիմել ՄԱԿ-ի տեսչական ստուգումների հարցում:

ՄԱԿ-ի տեսուչների գործունեության վերսկսման առնչությամբ Իրաքի իշխանությունների դիրքորոշման կտրուկ փոփոխությունը սենսացիոն խմբագրական հոդվածի տեսքով իր արտացոլումը գտավ իրաքյան «Բաբիլ» թերթի վերջին համարում: Դրա հրատարակիչը Սադդամ Հուսեյնի ավագ որդի Ուդեյն է: Տվյալ թերթի հրապարակումներին ուշի-ուշով հետեւում են ինչպես Իրաքի բարեկամները, այնպես էլ թշնամիները: ՌԻԱ գործակալության հաղորդումից պարզ է դառնում, թե ինչու Իրաքը մինչեւ վերջերս դեմ էր երկրում ՄԱԿ-ի տեսչական ստուգումների վերսկսմանը: Հիշյալ խմբագրական հոդվածում ընդգծվում է, որ իրաքցիներին զայրացնում էր Իրաքում զանգվածային բնաջնջման զենքի հետքեր որոնող ՄԱԿ-ի տեսուչների «անժամկետ աշխատանքի» պահանջը ԱՄՆ-ի կողմից: Ըստ «Բաբիլի», դա կնշանակեր Իրաքի տնտեսական շրջափակման անվերջ շարունակում:

Թերթում նշվում է, որ եթե ԱՄՆ-ը եւ Մեծ Բրիտանիան իրոք ուզում են վերացնել Իրաքի շրջափակումը, ապա նրանք պետք է սահմանեն ՄԱԿ-ի հատուկ հանձնախմբի աշխատանքի ժամկետ, որի ավարտից հետո (Իրաքի պարտավորությունների կատարման դեպքում) տնտեսական շրջափակումը կվերացվի:

Ռոյթեր գործակալությունը ընդգծում է, որ «Բաբիլում» փաստորեն հրապարակված է քաղաքական հայտարարություն: Սադդամ Հուսեյնը դրանով հավաստում է, որ ընդունում է Մոսկվայում մշակված այն ծրագիրը, որն ուղղված է ԱՄՆ-ի եւ նրա դաշնակիցների զինված ներխուժումից Իրաքի փրկությանը: Ծրագրի էությունը հետեւյալն է. ամերիկացիների եւ նրանց դաշնակիցների ծավալած համապարփակ հակաահաբեկչական գործողության պայմաններում Իրաքը հարձակումից կարող է զերծ մնալ միայն ՄԱԿ-ի բանաձեւի պահանջը կատարելով, որի մերժման պատճառով ներկայումս պատժամիջոցների է ենթարկվում: «Գազետա-ռու» թերթի տվյալներով, ծրագրին նախ ծանոթացել է Իրաքի փոխվարչապետ Թարեք Ազիզը, ապա նախագահ Սադդամ Հուսեյնը:

«Բաբիլի» հրապարակումից նաեւ երեւում է, որ Իրաքի իշխանությունները լիովին վստահ չեն, թե կհաջողվի փոխզիջման հասնել Արեւմուտքի եւ ՄԱԿ-ի հետ: «Մենք վստահ ենք, որ ԱՄՆ-ը մտադիր է Իրաքի վրա հարձակվել, անկախ ՄԱԿ-ի տեսուչների վերադարձից: Ուստի Իրաքին մնում է միայն դիմակայել նախահարձակմանը», ընդգծում է թերթը: Մեկնաբանների շատերի կարծիքով, իրադարձությունների հետագա ընթացքը զգալի չափով կախված կլինի այն բանից, թե Իրաքի գլխավոր դաշնակից Ռուսաստանը որքանով եռանդուն եւ հաջող գործողություններ կձեռնարկի ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդում, որպեսզի վերջ դրվի տնտեսական պատժամիջոցներին եւ կանխվի հակաիրաքյան հերթական պատերազմը:

Պ. ԲԵՇԻՐՅԱՆ

Ռուսաստանում գազի գնի բարձրացումն անխուսափելի է

Սկիզբը էջ 1

2010 թվականին, ըստ հաշվարկների, Ռուսաստանում արդյունահանվող բնական գազի 40 տոկոսից ավելին կարող է բաժին ընկնել արտահանմանը, ինչը նշանակում է, որ երկրում բնական գազի պահանջարկի տարեկան դեֆիցիտը կկազմի 35-37 մլրդ խմ՝ ներկայիս 5-7 մլրդ խմ համեմատ:

Տեւական ժամանակ Ռուսաստանի բնական գազի ներքին պահանջարկի դեֆիցիտը լրացվել է համեմատաբար էժան թուրքմենական գազի հաշվին: Թուրքմենստանից գազ գնելը, որի պաշարները կազմում են ավելի քան 20 տրիլիոն խմ, տնտեսապես ավելի ձեռնտու է, քան Ռուսաստանի հյուսիսում արդյունահանելը: Տարեցտարի աճող բնական գազի դեֆիցիտի հարցը Ռուսաստանն առաջիկա տարիներին հավանաբար կլուծի նաեւ ղազախական եւ ուզբեկական գազի ներմուծման ծավալների ավելացմամբ, որոնց սակագինը, սակայն, զգալի բարձր է ներռուսականից:

2002 թ.-ի համար Ռուսաստանը եւ Թուրքմենստանը 10 մլրդ խմ թուրքմենական գազի առաքման պայմանավորվածություն ունեն: Նախատեսվում էր, որ պայմանագիրը կլինի երկարաժամկետ, եւ Թուրքմենստանը տարեկան 12 մլրդ խմ գազ կմատակարարի Ռուսաստանին: Սակայն, ինչպես վկայում են վերլուծաբանները, Ն. Նիյազովին ակնհայտորեն ձեռնտու չէ գազի ցածր գինը: Ռուսաստանը պատրաստ է վճարել 1.000 խմ համար ընդամենը 36 դոլար այն դեպքում, երբ արտահանման միջին համաշխարհային գինն այսօր 95 դոլար է:

Դաշնային էներգետիկ հանձնաժողովի կողմից Ռուսաստանի ներքին սպառման շուկայում բնական գազի սակագնի 20 տոկոսի բարձրացումը ընթացիկ տարվա առաջին կիսամյակից, ըստ վերլուծաբանների, դեռ առաջին քայլն է: ՌԴ փոխվարչապետ Վ. Խրիստենկոյի գնահատմամբ, բնական գազի սակագնի բարձրացումը «ծայրահեղ կարեւոր քայլ է երկրի տնտեսության համար, քանի որ սակագնի արհեստական պահպանումը երկրի էներգետիկ հաշվեկշռում լուրջ անհամամասնություններ է առաջ բերել»:

Օրերս Ռուսաստանի Դաշնային էներգետիկ հանձնաժողովը, «Գազպրոմ» ԲԲԸ-ի եւ երկրում գազարդյունահանող անկախ ընկերությունների ներկայացուցիչների հետ համատեղ նիստում որոշում է կայացրել 2002 թվականի մարտի 1-ից 20 տոկոսով բարձրացնել նաեւ Ռուսաստանի ներսում եւ Բելառուս առաքվող բնական գազի փոխադրումների սակագինը: Ի դեպ, որոշումը վերաբերում է այն կազմակերպություններին, որոնք «Գազպրոմի» կազմում չեն, սակայն օգտվում են «Գազպրոմին» պատկանող գազատրանսպորտային մայրուղային ցանցից: Փոխադրումների սակագնի 20 տոկոս բարձրացումը չի տարածվելու Ռուսաստանից արտահանվող բնական գազի փոխադրումների արժեքի վրա:

ԸՍՏ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՅԱՆ ԶԼՄ-ՆԵՐԻ ՆՅՈՒԹԵՐԻ

Իլհամ Ալիեւը Վաշինգտոնում նախագահական թեկնածուի փորձաշրջան է անցնում

Վաղը Վաշինգտոն է մեկնում Ադրբեջանի նավթային պետական ընկերության փոխնախագահ, Մեջլիսի պատգամավոր Իլհամ Ալիեւի գլխավորած պատվիրակությունը՝ մասնակցելու ԱՄՆ-Ադրբեջան առեւտրային պալատի ամենամյա 5-րդ կոնֆերանսին: Հեյդար Ալիեւի որդին ֆորումի բացմանը հանդես կգա «Ադրբեջանը տասը տարի անց. հնարավորություններ եւ հեռանկարներ» թեմայով զեկույցով: Բաքվի «Զերկալո» թերթը նշում է, որ Հ. Ալիեւը նախապատվություն է տվել որդուն, որպեսզի վերջինս ամերիկացի պաշտոնյաներին հնարավորություն ունենա ապացուցելու, որ Ադրբեջանի նախագահի պաշտոնին համապատասխանում է: Այլապես ԱՄՆ-ում մեկ ամիս անցկացնելուց հետո Հ. Ալիեւը կարող էր եւս մեկ շաբաթ ապաքինվել եւ անձամբ մասնակցեր ֆորումի աշխատանքներին: Իլհամը Վաշինգտոնին պետք է փորձի ապացուցել, որ ինքը ոչ միայն պրոֆեսիոնալ խաղամոլ է, այլեւ Հ. Ալիեւի արժանի հետեւորդ, որն ունակ կլինի Ադրբեջանում ապահովել կայունություն: Վերջին մի քանի ամիսների ընթացքում ԱՄՆ պետքարտուղարությունում նախագահական թեկնածուի «փորձաշրջան» են անցել Ադրբեջանի ընդդիմության երեւելի բոլոր ներկայացուցիչները՝ «Մուսավաթի» առաջնորդ Իսա Գամբարը, Ազգային ճակատի «բարեփոխական» թեւի ղեկավար Ալի Քերիմովը, Ազգային անկախություն կուսակցության առաջնորդ Էթիբար Մամեդովը: Ադրբեջանի նախագահի հավանական թեկնածուներից Այազ Մութալիբովը ներքաղաքական իրադարձություններին հետեւում է Մոսկվայից, իսկ Ադրբեջանի խորհրդարանի նախկին նախագահ Ռասուլ Գուլիեւը ստեղծագործական աշխատանքը շարունակում է ԱՄՆ-ում: Վերջին հինգ տարիների ընթացքում Գուլիեւը հրատարակել է մի քանի գրքեր, որոնց գլխավոր հերոսը Հեյդար Ալիեւն է եւ նախագահի կոռումպացված շրջապատը: Ըստ համառ լուրերի, Գուլիեւը շարունակում է մնալ ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի ամենամտերիմներից:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Գրականության շնչառությունն ու փառքը

Թե մեր երկրում ինչպես ծնվեց անտարբերությունը գրականության նկատմամբ, կարծում եմ՝ ամենից լավ մենք՝ գրողներս պետք է իմանանք: Ու թեեւ մեր բացատրությունները կարող են իրարից անչափ տարբեր լինել, սակայն դրանք, եթե բավականաչափ անկեղծ ենք, մեկ անխուսափելի ընդհանրություն պետք է որ ունենան. մեղքի ծանրագույն մասը հենց մերն է. մենք չհասցրեցինք (թե՞ չկարողացանք) ճշտել (ու մնաց՝ արտահայտել) մեր հստակ դիրքորոշումները երկրում տեղի ունեցող այն իրադարձությունների վերաբերյալ, որոնք հընթացս պատմական են դարձել ու շարունակում են դառնալ: Իսկ դիրքորոշման բացակայությունն ու անորոշությունը հեղինակազրկման պարտադիր պայմաններն են, այնուհետեւ գալիս է գրականության նկատմամբ անտարբերությունն ու անբարեհաճ կարծիքը, եւ ծնվում ու գործածության մեջ է դրվում հայ բանավեճի անփառունակ վախճանի վերաբերյալ տեսակետը: Որոշ հեղինակներ հաճախ հենց իրենք են շրջանառության մեջ դնում գրականության ներկա անփառունակ վիճակի մասին կարծիքը՝ այդ կերպ անհաջող փորձ կատարելով իրական մեղքի պատասխանատվության սեփական բաժնից խուսափելու համար: Ինչ խոսք, պահը սովորաբար համընկնում է գրողական այս կամ այն միջավայրից, կազմակերպությունից, խմբից անձնական հիասթափությանը: Սակայն պատահում է նաեւ այնպես, որ իրական կարծիքը բացահայտ գրոտեսկով է ներկայացվում՝ նպատակ ունենալով ուշադրություն հրավիրել գրական-ստեղծագործական կարեւոր հիմնախնդիրների վրա: Ի դեպ, նման կարծիք արտահայտողներից ոմանց գրական ստեղծագործությունն է հենց ինքնաբերաբար մերժում իրենց իսկ մերժողական կարծիքն այսօրվա մեր գրականության մասին, թեեւ ավելի շատ հանդիպում են այնպիսի ստեղծագործողներ, ում արտադրանքն ինքնին ջուր է լցնում սեփական մերժողական կարծիքի ջրաղացին:

Այնուամենայնիվ, ինչու՞ է գրականության մահվան տպավորություն ստեղծվում այսօր՝ այն պահին, երբ մեր գրականության մեջ սկսել են կատարվել կառուցվածքային, աշխարհընկալման համակարգի սկզբունքային փոփոխություններ, որոնք ի վերջո հանգեցնելու են հայ գրականության նոր մակարդակին՝ պայմանավորված տնտեսական նոր հարաբերությունների բերած հանրային հոգեբանության մեջ մարդկայինի ու հակամարդկայինի մասնաբաժինների չընդհատվող ճշգրտումներով: Ստեղծվելու է նոր գրականություն՝ հանրային այդ նոր հարաբերությունների պայմանավորած հոգեբանական վերակազմավորման ու գաղտնի գոյություն ունեցող բարոյականության արանքում, ինչն էլ իր հերթին կարող է պատճառ դառնալ (ու արդեն երբեմն դառնում է), որ այդ ընթացքում լինեն «բարոյականության» գրական վիժումներ, դուրսպրծումներ՝ ստեղծելով այն տպավորությունը, թե ոչ միայն հասարակությունը, այլեւ հենց գրականությունն է փոխում իր բարոյականությունը: Իհարկե, հանրությունն անընդհատ խմբագրում է բարոյականությունը, եւ այստեղ գլխավոր դերերից մեկը միշտ գրականությանն է վերապահված, ու խմբագրման ենթակա նույնն էլ բարոյականության միայն գրական հատվածն է, քանի որ բարոյականության մեջ բացառականն այնքան է, որքան զիջում է գրականը: Իհարկե, այն գրողները, ովքեր գրականությանը հայելու պասիվ դերն են վերագրում՝ պատսպարվելով բարոյականության տեսանկյունից բխացյալ անխոցելի «կյանքն ինչպես որ է» ծանծաղիորեն հայտնի սկզբունքի հետեւում, համաձայն չեն մեզ հետ, քանի որ նրանք կարծում են, թե իրական սկզբունքն իրենց գրքի ազատության գրավականն է. բխում է՝ ինչ ուզեն՝ կգրեն, այնինչ արդյունքում ակամայից հաճախ որպես գրականություն են ներկայացնում այն, ինչը պարզապես սոսկ գրական հումքն է: Ամեն ինչ գրականության հումք է, բայց ամեն ինչ չէ, որ գրականություն է: Բարոյազրկումը գրականության հումք կարող է լինել, սակայն գրականությունը չի կարող բարոյազուրկ լինել: Ուրեմն՝ մեր օրերի բարոյազրկումը սոսկ պատճենող ստեղծագործությունները («կյանքն ինչպես որ է» սկզբունքով) ակամայից հայտնվում են գրականության ու ոչ գրականության վտանգավոր սահմանագծին՝ հաճախ ենթարկվելով գրականություն չդառնալու վտանգին: Դրանք կարող են անկեղծ լինել, բայց խիստ սահմանափակ է դրանց՝ ճշմարտացի լինելու հավանականությունը: Ավելին՝ դրանք որոշակիորեն անհասկանալի են, այդ իսկ պատճառով՝ վանող: Այդպես էլ ընկալվելու աստիճան չի բացահայտվում կյանքի նկատմամբ դրանց հայացքի անկյունը, թեեւ ընթերցողի համար, գրական կերպարն ընկալելուց առաջ կամ հետո, կարեւոր է նաեւ գրողի կերպարը հասկանալը:

Հանրային առօրյան, նոր հարաբերությունները այսօր հեռացել են բարոյականության ընդհանուր ընկալումներից՝ աշխատելով հաստատել սեփական բարոյականությունը: Կյանքը պատճենող գրողները ծառայում են այս գործընթացի «դիմանկարի» ստեղծմանը: Ինչ խոսք, նրանց գրականության մեջ առաջին պլանում են հանրային իրական առօրյան ստեղծող շերտերն ու հերոսները: Իսկ գրողների այն հատվածը, որի համար բացի կյանքի պատճենումից կա նաեւ այդ կյանքը վերափոխելու ձգտումը, որ կարելի է նաեւ ռոմանտիզմ կոչել, ակամայից հայտնվում է կյանքից դուրս վիճակում՝ մարդկային այն զանգվածի հետ, որին նույնպես կյանքն այսօր «խաղից դուրս» է դրել, այդ իսկ պատճառով՝ նաեւ շահագրգռել փոխելու ներկան: Ակնհայտ է, որ նման շահագրգռությունը ներկայումս բնորոշ է մեր հանրության ավելի մեծ հատվածին, ու զարմանալի չէ, որ ներկայումս «կյանքն ինչպես որ է»-ի սպասարկուներին ու վերջիններիս ընթերցողական-հանդիսատեսային էլեկտորատինն են բեմահարթակները, շոուները, հեռուստատեսությունը, փողը եւ...ծափահարությունները: Ինչ խոսք, պատճենահան գրողներին՝ հին խոսքով՝ ռեալիստներին, ինչ կամ ընդհանրապես չի մտահոգում՝ հավատո՞ւմ է ընթերցողն իրեն, թե՞ ոչ: Այսինքն՝ բարոյականությունը եւս, որ հավատի մի մասն է, չի կարող սկզբունքային մտահոգություն լինել իրական գրողների համար, նրանք ընթերցողին, իրենց հանդիսատեսին մասնում են անգործության, քանի որ ծեծերը լվանում են ուղիղ ցույց տալուց՝ իբր այդ իրավունքն իրենց չեն վերապահում: Այնինչ, դա սովորական անգործություն է: Բայց ճանապարհ ցույց տալու կարիքն անգամ չի էլ զգացվում, որովհետեւ նրանց ընթերցողը ցանկություն չունի վերափոխել այն իրականությունը, որի մեջ ինքն ամենեւին էլ ավելորդ չէ:

Գրողների այն խումբը, որ ձգտում է վերափոխել հանրային կառույցը, ընդհակառակը, կարիք ունի հավատի, նա ուզում է, որ ընթերցողը հավատա իրեն, իր կատարած այն քայլերին, որոնք բարելավելու են հանրային վիճակը: Իսկ քանի որ, ինչպես ասում են՝ ճշմարտությունը մեկն է, նա հանուն ընթերցողի վստահում է իր գրքի հեղինակությունը, որովհետեւ այդ «մեկը» գտնելու հավանականությունը անչափ փոքր է:

Մեր այսօրվա գրականությանը տրվող անբարենպաստ գնահատականների պատճառներից մեկն էլ այն է, որ ներկայումս վերջին տիպի գրողների թիվն անհամեմատ փոքր է իրականությունը պատճենող գրողների թվից, թեեւ հայ հանրությունն այժմ աստիճանաբար ավելի ու ավելի է զգալու ճանապարհ բացող գրողների կարիքը: Ի դեպ, եթե գրողն անկարող է ճանապարհ ցույց տալ, ուրեմն՝ առավել եւս անկարող է ճանապարհ բացել: «Ճանապարհի» գրողները պետք է կարողանան հավատ ներշնչել (ոչ միայն գեղարվեստով, այլեւ առաջ քաշած գաղափարներով):

Իսկ ի՞նչ պետք է անի գրողը, որպեսզի կարողանա հավատ ներշնչել: Պատասխանն արդեն կարելի է կռահել. այն միայնն է. ունենալ հստակ դիրքորոշում (հավանաբար, ու ավելորդ է հիշեցնել՝ նախ գեղարվեստական պատշաճ մակարդակ ապահովող գործում):

Ժամանակակից հայ գրականությունը լուծում է իր արդար օրերը ներկայացնելու խնդիրը, եւ դրա շնորհիվ անուն են վաստակել ու ընթերցողին քաջածանոթ են դարձել մի շարք գրողներ: Բայց, ավա, դեռեւս հնարավոր չէ պնդել, որ այսօրվա հայ գրականությունը լուծել է կյանքի, թեկուզեւ այս տասը տարիների մեջ ամփոփված պատմական ընթացքի ընկալման, դրա նկատմամբ սեփական հայացքի մշակման խնդիրը, ու առաջիններից ավելի տաղանդավոր, օժտված շատ գրողներ այս պատճառով է, որ անծանոթ են մնում ընթերցողին: Կյանքը «նկարահանելու» սկզբունքը ճանաչման հասնելու պարզ մի շահարկում է թվում վերջիններիս, որոնք, կյանքի ընկալման լուսանկարային անկեղծությանը համակշիռ, կարեւորում են ընկալման ճշմարտացիությունն ու անձնական հայացքը: Ուրեմնեւ՝ սին է գրողի ակնկալիքը, թե գալով գրականություն՝ հնարավորություն կունենա լուծելու նաեւ սեփական ազատության հիմնահարցը, եթե... եթե, ծեփի նախասիրության խնդրից բացի, չի լուծել (եւ անդրադարձ իր ստեղծագործության մեջ) անձնական դիրքորոշման խնդիրը: Դիրքորոշման խնդիր գրականությունն ակամայից միշտ է լուծում, ու Հայաստանն ապրում է պատմական այնպիսի մի շրջան, երբ ժամանակը գրականությանը պարզապես պարտադրում է որոշակի հայացք ունենալ հանրային-բարոյական փոփոխությունների միջավայրում: Ժամանակակից հայ պոեզիայի համեմատ արձակն այս առումով փոքր-ինչ վախվորած դիրք է գրավել, իսկ գրականագիտությունը վաղուց արդեն անհասկանալի մի կերպար է եւ սպասում է, թե ո՞ր նորաթուխը հայրենիքը հայհոյող մի տող կգրի, որպեսզի ծավալուն հոդվածներով շրջափի այդ հայհոյախոսի անունը, այն շրջանառության մեջ դնի, իսկ հետո, այդ անունի ծեռը կրակն ընկած, միջակ մեկին հանրահայտ դարձնելու սեփական մեղքը կոծկելու նպատակով փորձի համոզել, թե իրական հայհոյողն էլ, դե, ոչինչ, այնքան էլ անշնորհ չէ: Անցյալի գրականագիտության մեղքով չէ՞, որ մեծ գրողներ, դասականներ հոշոտվեցին նաեւ նրանք, ովքեր զբաղված էին հայրենասիրության գաղափարի շահարկումներով, ու ժամանակակից գրականագիտության մեղքով չէ՞, որ գրականության մեջ հայրենասիրության ցանկացած տեսակի դրսեւորում այսօր որակվում է որպես սպեկուլյատիվ նպատակ: Մինչդեռ երկիրն ու հանրությունն այժմ այնպիսի կեռմաններով են անցնում, որ օդի պես անհրաժեշտ են հենց հայրենիքի, պետականության գաղափարի, բարոյական մաքրության գրական կերպավորումները կամ հովանավորությունը: Վաղուց անցած աշխարհաքաղաքացիության մոդան, չգիտես ինչու, մեզ հասավ (թե՞ հասցրեցին) հենց այս վճռորոշ պահին, եւ մեր գրականությունն այսօր վախեցած է սովորական, ամենասովորական հայրենիքից անգամ, ամենասովորական հայից, ամենասովորական սիրուց ու բարոյականությունից, թեեւ այդ «բռնտում» էր նաեւ, որ վերջին մի քանի տարիների հայ պոեզիային, արձակին ու դրամատուրգիային սպիտեց սաղարթի փոխարեն արմատ խորացնել, հասնել նոր շերտերի, ավելի ամուր կանգնել սեփական հողին, ավելի բազմաշերտ մտածել, ակորդն ավելի բազմաձայն հնչեցնել, ընդարձակել գրական գունապնակը, նախապատրաստել պատկերամտածողության համակարգային փոփոխություններ, մարսել թարգմանական պիտանի կենսանյութ, ու ողջն այս, որքան էլ պարադոքսալ է, իմ կարծիքով՝ համեմատաբար քիչ շրջափված գրական անունների շնորհիվ: Եվ այս ֆոնին գրականության գոյությունը կասկածի տակ առնողները, նրա անփառունակ վախճանը գուժողներն ու գուշակողները, որոնց թվում գրողների կողքին կան նաեւ պետական բարձր պաշտոնյաներ ու հասարակ քաղաքացիներ, պարզապես անտեղյակ են ոչ միայն գրական, այլեւ հանրային կյանքի խորքային կարեւորագույն հոսքերին ու ընթացքներին, դրանց հոգեբանությանը: Կարծում եմ՝ ճիշտ չէ գրականության շնչառությունը չափել այդ պահին նրա վաստակած կամ ժամանակավորապես նաեւ ինչ-որ տեղ տանուլ տված փառքով:

ԹԱԴԵՎՈՍ ՏՈՆՈՅԱՆ,
Բանասիրական գիտությունների թեկնածու

ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅՈՒՄ

Բացառիկ գրքի շնորհանդես

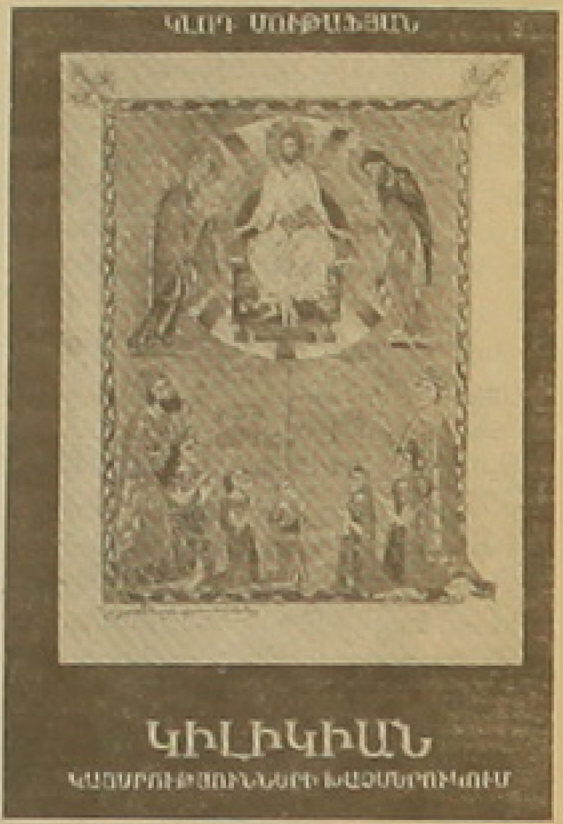

1988 թվականի ամռանը Փարիզի «Les belles lettres» («Գեղարվեստ») հրատարակչությունն անակնկալ մատուցեց հայագիտությանը՝ հրատարակելով «Կիլիկիան կայսրությունների խաչմերուկում» երկհատոր մենագրությունը: Գրքի հեղինակը Փարիզի 13-րդ համալսարանի մաթեմատիկայի եւ երկրաչափության դասախոս Կլոդ-Արմեն Մութաֆյանն է: Այս մենագրությունը Կիլիկիայի անհանգիստ պատմությունը ներկայացնում է իբրեւ Եվրասիայի պատմության գրավիչ խաչմերուկ, երկրամաս, որի տարածքային բաժանումներն ուղեկցվել են այն հեղաշրջումներով, որոնցով նշանավորվել է մայրցամաքի կյանքը:

Հայոց պատմության այս կարեւոր ժամանակաշրջանը ներկայացնող աշխատությունն արդեն թարգմանվել է հայերենի (թարգմանիչ՝ Ամալյա Շահումյան): Գիրքը հրատարակել է «Նաիրի» հրատարակչությունը՝ հովանավորությամբ Մեծի Տանն Կիլիկիո Արամ Ա կաթողիկոսի: Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակի տարում լույս ընծայված մեծածավալ հատորի շնորհանդեսը կայանալու է մարտի 7-ին, ժամը 15-ին, ՀՀ Ազգային ակադեմիայի արեւելագիտության ինստիտուտում:

Ս. Գ.

Եգիպտահայ Արմեն Կրպոյանը Ֆլորենցիայի մրցանակակիր

Եգիպտահայ համայնքի ՌԱԿ պաշտոնաթերթ «Արեւ» օրաթերթը արաբական «Ալ Հայա» թերթից քաղելով լուրը՝ տեղեկացնում է, որ երիտասարդ քանդակագործ Արմեն Կրպոյանն արժանացել է «Լորենցո Մանիֆիկո» արծաթյա մեդալին եւ հատուկ վկայականի՝ «Երկխոսություն քաղաքակրթությունների միջեւ» ընդհանուր խորագրի ներքո Ֆլորենցիայում կայացած ժամանակակից արվեստի համաշխարհային բիենալեի երրորդ մրցույթի ժամանակ: Այդ առթիվ բիենալեի անցկացման տնօրեն պրոֆ. Ջոն Սփայքն ասել է, որ Եգիպտոսը ներկայացնող երիտասարդի հաղթանակը «բերկրանք է եւ ճանաչում արաբական աշխարհի ստեղծագործության»:

Արվեստագետը, որ Եգիպտոսի մշակույթի նախարարության գործուղմամբ դրանից առաջ 15 ամիս անցկացրել է Իտալիայում՝ խորանալով իր մասնագիտության մեջ, մրցանակը ստանալիս հայտարարել է. «Ծանր պարտականություն էր դրված իմ ուսերին՝ ներկայացնելու Եգիպտոսը եւ ընդհանրապես արաբական արվեստը միջազգային նման մեծ ցուցահանդեսում: Հպարտ եմ, որ կարողացա պատվով կատարել այդ պարտականությունը»:

Միանում ենք «Արեւի» բարեմաղթանքներին եւ նորանոր հաջողություններ ցանկանում հայազգի արվեստագետին:

Հ. Օ.

«Հայոց թագուհիները»՝ անգլերեն

Օրերս Հայ կանանց միջազգային միությունը եւ ՄԱԿ-ի կանանց զարգացման հիմնադրամը (UNIFEM) Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանում նշեցին Հայկ Խաչատրյանի «Հայոց թագուհիներ» գրքի անգլերեն թարգմանության շնորհանդեսը: Միջոցառման կազմակերպիչներն ու ելույթ ունեցող մտավորականները ողջունեցին այս հրաշալի գիրքն անգլիախոս ընթերցողին ներկայացնելու նախաձեռնությունը եւ անչափ կարեւորեցին հայոց տիկինների հոգեկան վեհ գեղեցկություններն ու հայրենի երկրի հանդեպ ունեցած մեծ անձնվիրության օրինակներն աշխարհին ներկայացնելը:

Շնորհանդեսին հրավիրված էին արվեստագետներ, երգիչներ ու դերասաններ, որոնք իրենց նուրբ ու հմայիչ արվեստով մեծ բավականություն պատճառեցին ներկաներին:

Հայկ Խաչատրյանի «Հայոց թագուհիները» անգլերեն հրատարակելու գլխավոր նպատակը ժամանակակից աշխարհում հայ կնոջ դերի բարձրացումն ու գնահատումն է: Նրա մտավոր մեծ պոտենցիալի բացահայտումն ու ի նպաստ հայրենի պետության գործելու հնարավորության իրականացումը: Ինչպես հրավացիորեն նշեց գրողի որդին՝ Լեւոն Խաչատրյանը, մերօրյա հայ տիկիններն իրենց վեհանձնությամբ եւ գեղեցկությամբ չեն զիջում հնագույն շրջանի եւ միջնադարյան հայոց թագուհիներին:

Ռ. Պ.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԻՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

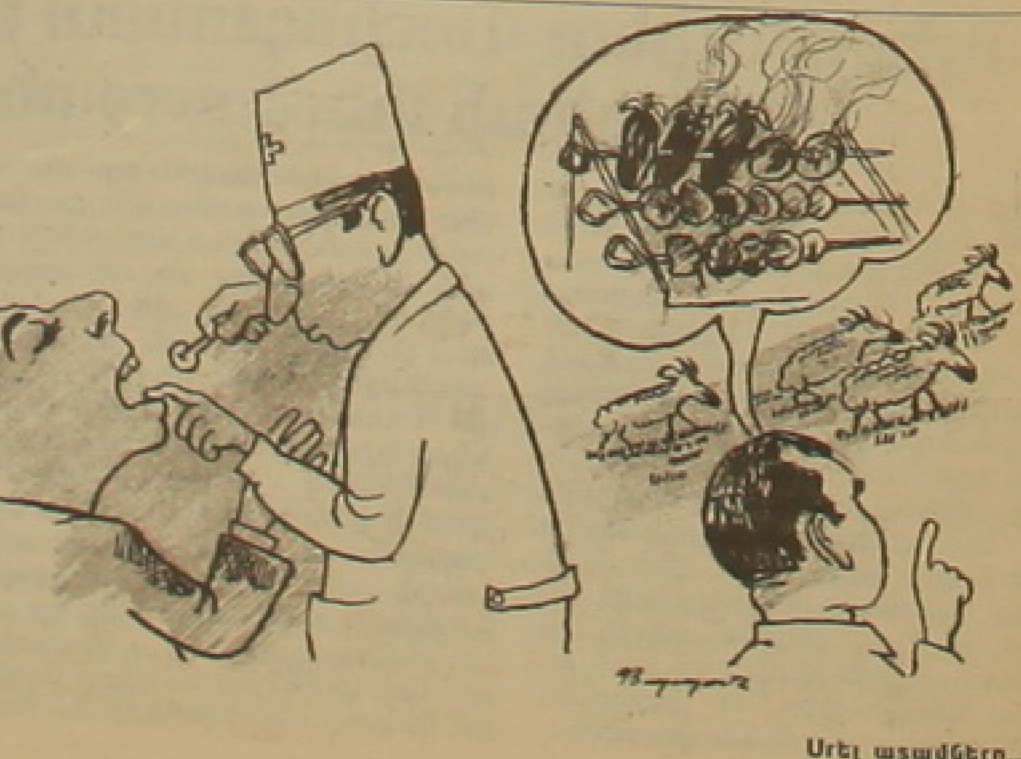

Սրել ատամները...:

Մարզական

Երեկ Արարատի «Արաֆս» մարզադաշտում տրվեց ֆուտբոլի Եվրոպայի պատանեկան (մինչեւ 17 տարեկաններ) առաջնության ընտրական 9-րդ խմբի մրցաշարի մեկնարկը: Մրցաշարը բացելու պատիվը տրվել էր Հայաստանի եւ Մալթայի պատանեկան հավաքականներին: Մեր ֆուտբոլիստների առջեւ խնդիր էր դրված նվաճելու եզրափակիչի ուղեգիրը, ուստի մեկնարկային խաղում նրանք պետք է գործեին միայն հաղթանակ տոնելու վճռականությամբ: Սակայն, ցավոք, այս անգամ էլ սպասելիքները չարդարացան:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՄԱԼԹԱ 0-1 (0-1) Արարատ, «Արաֆս» մարզադաշտ, 5 մարտի:

Հայաստան- Ստեփան Ղազարյան, Արման Անդրեասյան, Կարեն Ստեփանյան, Արտակ Շահինյան, Սերգեյ Բաղդասարյան (Արեգ Ավագյան, 56), Արմեն Պետրոսյան, Արմեն Տիգրանյան, Արամ Հովհաննիսյան (Անդրանիկ Թադեւոսյան, 67), Արա Հովհաննիսյան, Էդուարդ Հարությունյան, Կարեն Նազարյան:

Մալթա- Էնդրյու Հոգգ, Քենեթ Սպիտերի, Կլաուդիո Էլուլ (Էլիոտ Նավարո, 78), Ժան Պոլ Սկերի (Կուրտ Ֆորմոսա, 54), Յոզեֆ Լիա, Կառլ Սամուտ, Կառլ Աջիուս, Անդրե Շեմբրի, Ստեֆան Մաջրի (Ջուլիան Վելա, 69), Կլավեն Ֆրենդո, Դայսոն Ֆալզոն:

Գոլը խփեց Դայսոն Ֆալզոնը (21):

Զգուշացվեցին Ֆրենդոն, Արամ Հովհաննիսյանը եւ Հոգգը:

Ուսանելի պարտություն

Հայ ֆուտբոլիստներն այս անգամ էլ չարդարացրին սպասելիքները

Խաղը ցույց տվեց, որ հանձին Մալթայի հավաքականի՝ մեր ֆուտբոլիստներին բաժին է ընկել բավական կազմակերպված եւ գրագետ գործող, խաղային զգալի փորձ ունեցող ֆուտբոլային մի կոլեկտիվ: Հյուրերն ակտիվ սկսեցին հանդիպումը եւ բավական ժամանակ տարածքային ու խաղային առավելություն ունեին, որն էլ 21-րդ րոպեին վերածեցին գոլի: Անկյունայինի խաղարկումից հետո ստանալով թիմի ավագ Կլավեն Ֆրենդոյի ճշգրիտ փոխանցումը, հսկողությունից դուրս մնացած Դայսոն Ֆալզոնը մոտ տարածությունից բացեց հաշիվը: Բաց թողած գոլը հայ ֆուտբոլիստներին ստիպեց զգալիորեն ակտիվացնել հարձակողական գործողությունները՝ մեծ ուժերով նետվելով գրոհների: Բայց այս անգամ էլ զգացնել տվեց մեր ֆուտբոլիստների խրոնիկական հիվանդությունը՝ գոլային ռեալ պահերի չիրացումը: Միայն առաջին խաղակեսում դաշտի տերերը կարող էին 4 անգամ գրավել մրցակցի դարպասը, սակայն նպաստավոր դիրքերից վրիպեցին Արմեն Պետրոսյանը, Արամ եւ Արա Հովհաննիսյանները, իսկ մի դրվագում էլ Էդուարդ Հարությունյանի հարվածից հետո դրությունը փրկեց դարպասապահ Հոգգը:

Ընդմիջումից հետո հյուրերը գրեթե ողջ թիմով անցան պաշտպանության՝ նախաձեռնությունն ինքնակամ զիջելով մրցակցին: Չնայած դրան, Մալթայի հավաքականը երկու անգամ մոտ էր հաջողությանը: Նախ Ֆրենդոյի հարվածը դիպավ դարպասի ձողին, ապա խաղավերջում փոխարինման դուրս եկած Նավարոյի հարվածից հետո գնդակը մի փոքր բարձրությամբ սուրաց անցավ հորիզոնական ձողի վրայով:

Ինչ վերաբերում է հայ ֆուտբոլիստներին, ապա թեեւ ողջ երկրորդ խաղակեսը նրանք անցկացրին հյուրերի կիսադաշտում, սակայն հախուռն գրոհներին գոլային վերջակետ դնող այդպես էլ չգտնվեց: Հիշարժան էր երկրորդ խաղակեսի սկզբում ստեղծված գոլային հիանալի պահը, բայց Արա Հովհաննիսյանը մեն-մենակ հայտնվելով դարպասապահի դիմաց՝ չկարողացավ հավասարեցնել հաշիվը:

Այսպիսով, ՀՀ հավաքականը մեկնարկում պարտվեց եւ խիստ կասկածի տակ դրեց առաջադրանքը կատարելու հնարավորությունը: Հանդիպումը ցույց տվեց, որ խաղը կազմակերպելու, գոլային պահերն իրացնելու առումով մեր պատանիների հետ դեռ շատ աշխատանք պիտի տարվի: Պարտությունն էլ, կարծում ենք, ուսանելի պիտի լինի հայ ֆուտբոլիստների համար, նաեւ ստիպի ֆուտբոլային ղեկավարությանը ավելի լրջմիտ վերաբերմունք հանդես բերել հավաքականի կազմավորման եւ նախապատրաստության հարցերում:

ՖՈՒՏԲՈԼԱՅԻՆ ՆՈՐ ՄՐՑԱՇՐՋԱՆԻՆ ԸՆԴԱՌԱՋ

Մեկնեցին հավաքի

Ֆուտբոլային նոր մրցաշրջանին նախապատրաստվող Երեւանի «Սպարտակն» ու «Բանանցը» այսօր մեկնեցին Կիպրոս, որտեղ կանցկացնեն ուսումնամարզական երկրորդ հավաքը: Երկշաբաթյա հավաքի ընթացքում թիմերից յուրաքանչյուրն ընկերական 3 հանդիպում կանցկացնի: Հիշեցնենք, որ «Սպարտակն» ու «Բանանցը» արդեն երկրորդ անգամ են մեկնում Կիպրոս: «Բանանցի» երկրորդ կազմը մարզիչ Սամվել Սարգսյանի գլխավորությամբ կմասնակցի վաղը Արմավիրում մեկնարկող Յունան Ավետիսյանի հուշամրցաշարին:

ՀՀ կրկնակի գավաթակիր Աշտարակի «Միկան» էլ այսօր ավարտական հավաքի մեկնեց Ադլեր: Այնտեղ թիմին կմիանան ռուսաստանցի լեգեոներները՝ գլխավոր մարզիչ Վալերի Գլադիլինի գլխավորությամբ: «Միկան» արդեն 3-րդ հավաքն է անցկացնում ծովափնյա այդ քաղաքում: Այս անգամ թիմն Ադլերում կմնա մինչեւ մարտի 15-ը՝ այդ ընթացքում անցկացնելով ստուգողական երկու հանդիպում: Մեր հանրապետության մյուս թիմերը մարզումներն անցկացնում են Հայաստանում: Նրանցից շատերի համար ուժերի հիանալի ստուգատես կհանդիսանա Յունան Ավետիսյանի հուշամրցաշարը:

ՇԱԽՄԱՏ

Մրցաշարում երկիշխանություն է

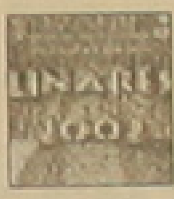

Լինարեսի շախմատի մրցաշարի 9-րդ տուրում խաղից ազատ էր աղյուսակը գլխավորող Գարրի Կասպարովը: Դա հնարավորություն տվեց աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Ռուսլան Պոնոմարյովին վաստակած միավորներով (4,5) հավասարվել առաջատարին: Սակայն Պոնոմարյովը մեկ խաղ ավելի է անցկացրել: 9-րդ տուրում նա սպիտակներով հաղթեց անգլիացի գրոսմայստեր Մայքլ Ադամսին:

Բավական հետաքրքրական իրադարձություններ ծավալվեցին Շիրովի եւ Իվանչուկի մրցախաղում: Իվանչուկը մեծ առավելություն ուներ, սակայն ցայտնոտում սխալ քայլ տվեց՝ չնկատելով նավակի կորուստը եւ պարտվեց: Վալյեխո-Անանդ պարտիայում մրցակիցներն արագորեն խաղաղ դաշն կնքեցին:

Առաջատարներին կես միավորով զիջում են Շիրովն ու Անանդը: Վալյեխոն եւ Իվանչուկը վաստակել են 3,5-ական միավոր: Աղյուսակը եզրափակում է Ադամսը (3 միավոր): Մրցաշարի մասնակիցներից միայն Գարրի Կասպարովը չի ճաշակել պարտության դառնությունը (2 հաղթանակ, 5 ոչ-ոքի):

Մեղադրանքներ Բլատերի հասցեին

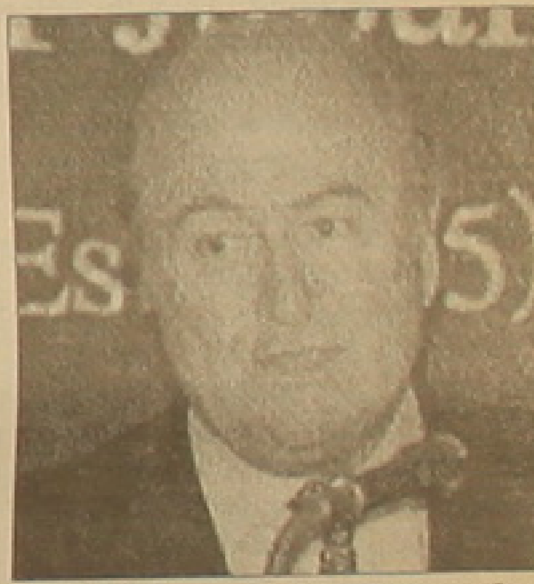

ՖԻՖԱ-ի նախագահ Զեպ Բլատերը մեղադրվում է 1998 թ. Ֆրանսիայում կայացած նախագահական ընտրությունների ժամանակ ընտրողներից ոմանց կաշառելու մեջ: Աֆրիկայի ֆուտբոլի կոնֆեդերացիայի փոխնախագահ Ֆարախ Ադոն (Սոմալի) հայտարարել է, որ նախագահական ընտրությունների ժամանակ իրեն 100 հազար դոլար էին առաջարկել Բլատերի օգտին քվեարկելու դեպքում: Ադոն հրաժարվել էր կաշառքից, սակայն նրա երկու հայրենակիցները վերցրել էին գումարը: Հիշեցնենք, որ 1998 թ., երբ 24 տարվա աշխատանքից հետո Ժոաո Ավելանժը հեռացավ ՖԻՖԱ-ի նախագահի պաշտոնից, ընտրություններում դրված էր ՖԻՖԱ-ի գլխավոր քարտուղար Զեպ Բլատերի եւ ՈՒԵՖԱ-ի նախագահ Լեննարտ Յուհանսոնի թեկնածությունը:

Այժմ, երբ Բլատերի հասցեին կոնկրետ մեղադրանքներ են հնչում առանձին մարզական գործիչների կողմից, նրան հարկ կլինի պատասխան տալ, մանավանդ որ այս ամռանը կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ժամանակ տեղի են ունենալու նախագահական հերթական ընտրությունները:

Համաշխարհային սպորտում ՖԻՖԱ-ի նախագահի պաշտոնը իր նշանակությամբ երկրորդն է համարվում ՄՕԿ-ի նախագահի պաշտոնից հետո:

2010 թ. առաջնությունը կարող է անցկացվել մի քանի երկրում

Ֆուտբոլի աշխարհի 2010 թ. առաջնությունը կարող է անցկացվել աֆրիկյան մի քանի երկրներում: Այս մասին հայտարարել է ՖԻՖԱ-ի նախագահ Զեպ Բլատերը: Ինչ վերաբերում է 2006 թ. առաջնությանը, ապա, ըստ Բլատերի, Գերմանիան ընդունակ է այն միայնակ անցկացնելու, քանի որ երկրում բավարար քանակությամբ միջազգային չափանիշներին համապատասխանող մարզադաշտեր կան:

Աշխարհի առաջնությունների պատմության մեջ առաջին անգամ համաշխարհային ֆուտբոլի ստուգատեսը միաժամանակ կանցկացվի երկու երկրում՝ Ճապոնիայում եւ Հարավային Կորեայում: Բլատերը նշել է, որ մինչ 2-րդ նման մրցաշարի կազմակերպումը հարկ է ուսումնասիրել 2002 թ. աշխարհի առաջնության արդյունքները: Իհարկե, երկու երկրում առաջնության կազմակերպումն ունի իր եւ դրական, եւ բացասական կողմերը: Ամենամեծ բացասական կողմը մեծ ծախսերն են:

2010 թ. առաջնությունն իրենց մոտ անցկացնելուն հավակնում են Նիգերիան, ՀԱՀ-ը, Մարոկոն եւ Եգիպտոսը: Բլատերը բավական լավատես է այս հարցում, իսկ ահա նրա խորհրդական Միշել Պլատինին դեմ է առաջնությունը երկու երկրում անցկացնելու գաղափարին: Դեռեւս Պուսանում կայացած վիճակահանության ժամանակ Պլատինին հայտարարել էր, որ Ճապոնիայում եւ Հարավային Կորեայում անցկացվելիք աշխարհի առաջնությունը պետք է լինի առաջինն ու վերջինը, որ կազմակերպվելու է երկու երկրում:

Խորվաթ թենիսիստուհու հաջողությունը

Մեքսիկական Ակապուլկո քաղաքում անցկացված թենիսի մրցաշարում եզրափակիչում մրցեցին խորվաթ թենիսիստուհի Կատարինա Սրեբոտնիկն ու արգենտինացի Պաոլա Սուարեզը: Երեք խաղափուլերում էլ առավելության հասնելով, 21-ամյա խորվաթուհին դարձավ մրցաշարի հաղթող: Պրոֆեսիոնալ թենիսիստուհու 3-ամյա մարզական կենսագրությունում դա Սրեբոտնիկի շահած 2-րդ մրցաշարն էր: Հետաքրքիր է, որ կիսաեզրափակիչում երկուսն էլ հաղթել էին ռուս թենիսիստուհիներին: Սրեբոտնիկը պարտության էր մատնել Աննա Կուռնիկովային, իսկ Սուարեզը հաղթել էր Ելենա Դեմենտեւային:

Սկոլարին կրկին անտեսում է Ռոմարիոյին

Ֆուտբոլի Բրազիլիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Լուիս Ֆելիպե Սկոլարին հերթական անգամ մերժեց Ռոմարիոյին՝ նրան չընդգրկելով մարտի 7-ին Իսլանդիայի հավաքականի հետ կայանալիք ընկերական մրցախաղին նախապատրաստվող ֆուտբոլիստների շարքում: Դա այն դեպքում, երբ երկրի ողջ ֆուտբոլային հանրությունը Սկոլարիից պահանջում է բրազիլական ֆուտբոլի 37-ամյա աստղին վերցնել աշխարհի առաջնություն: Այս կապակցությամբ Սկոլարին նշել է, որ Բրազիլիան 170 մլն բնակչություն ունի եւ նույնքան էլ մարզիչներ, սակայն որոշումն ընդունում է միայն ինքը: Սկոլարին հրաժարվել է նաեւ եվրոպական երկրների առաջնություններում հանդես եկող բրազիլացի մի քանի ուժեղագույն ֆուտբոլիստների ծառայություններից:

Ըստ մամուլի հաղորդագրությունների, Ռոմարիոն հանդիպել է Բրազիլիայի ֆուտբոլի կոնֆեդերացիայի նախագահի հետ եւ ցանկություն է հայտնել խաղալ աշխարհի առաջիկա առաջնությունում: Տեղական ռադիոկայանով անցկացված հարցման մասնակիցներից 61 տոկոսը ցանկանում են, որպեսզի «Վասկո դա Գամայի» ռմբարկուն վերադառնա հավաքական:

Բրազիլացիները հաջորդ ընկերական խաղն անցկացնելու են մարտի 27-ին Հարավսլավիայի հավաքականի հետ: Սկոլարին նշել է, որ այդ խաղի կազմը 90 տոկոսով համապատասխանելու է աշխարհի առաջնությունում Բրազիլիայի հավաքականի կազմին:

Իսլանդացիների հետ խաղին բրազիլացիներից նախապատրաստվում են դարպասապահներ Մարկոսը («Պալմեյրաս»), Ռոժերիո Կենին («Սան Պաուլո»), պաշտպաններ Բելետին («Սան Պաուլո»), Պաուլո Սեզարը («Ֆլումինենսե»), Կլեբերը («Կորինտիանս»), Խուանը («Ֆլամենգո»), Կրիսը («Կրուզեյրո»), Անդերսոն Պոլգան («Յունիոն»), Դանիելը («Սան Կաետանո»), կիսապաշտպաններ Ժիլբերտո Սիլվան («Ատլետիկո»), Կլեբերսոնը («Ատլետիկո»), Վամպետան («Կորինտիանս»), Ալեքսը («Պալմեյրաս»), Կական («Սան Պաուլո»), հարձակվողներ Մարկեսը («Ատլետիկո»), Վաշինգտոնը («Պոնտե Պրետա»), Ֆրանկան («Սան Պաուլո»):

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ ՄԵՐՁԵՑՈՒՄՆԵՐ

Գիտաժողով մեսրոպյան ուղղագրությունը վերահաստատելու ջանքերով

«Հայ դպրութիւն ընկերութիւն» հասարակական կազմակերպության, Հայագիտության կաճառի, «Սփիւռք» գիտաուսումնական կենտրոնի նախաձեռնությամբ մարտի 4-ին Ալ. Խախանյանի անվ. գրադարանում կազմակերպվել էր գիտաժողով՝ նվիրված Հայաստանում դասական ուղղագրության կասեցման 80-րդ տարելիցին: Դեռ հայ գրերի գյուտի 1600-ամյա հոբելյանը սկսվեց գործնական հավաքով: Հայաստանում այս խնդրի շուրջ համախմբված մտավորականության (փոքրամասնություն կազմող) մտահոգությունը մեր ժողովրդի ճակատագրական երկփեղկվածությունը հետզհետե խորացնող լեզվական անջրպետը վերացնելուց բացի, ունի ավելի էական մի նշանակություն: Մերօրյա բարդ ժամանակներում անկարեւոր համարվող այս խնդիրը (իմա՝ ուղղագրությունը) ըստ էության, միմյանցից օտարելով հայ ժողովրդի երկու հատվածները՝ վտանգում եւ հարցականի տակ է դնում արեւմտահայ ողջ մշակույթի հետագա լինելիության հարցը, եւ տագնապեցնողն այն է, որ սրանով մեր նյութական կորուստներին (հող, հայրենիք) այս անգամ էլ կարող ենք հավելել մեր ժողովրդի արեւմտահայ հատվածի ստեղծած հոգեւոր-մշակութային ողջ արժեքները:

Գրադարանի տնօրենի՝ Հասմիկ Կարապետյանի ողջույնի խոսքից հետո «Սփիւռք» գիտաուսումնական կենտրոնի տնօրեն Սուրեն Դանիելյանը բացման խոսքում ուրախությամբ նկատեց, որ գրերի գյուտի 1600-ամյակի հանդիսությունները սկսվում են գործնական հիշողությամբ: «Դասական ուղղագրության կասեցումից հետո անցանք ճանապարհ, որի թիկունքում չի եղել մեսրոպյան գրի հմայքը: Այսօր կամրջելու փորձեր են արվում, եւ դրանք գործնական, կիրառական բնույթի են ինչպես դասական ուղղագրությամբ գրականության հրատարակություն եւ այլն»:

Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնից իր օրհնության խոսքով ելույթ ունեցավ Ներսես արք. Պոզապալյանը:

Բանաստեղծ, «Հայ դպրութիւն ընկերութիւն» ՀԿ նախագահ Լեւոն Միրիջանյանը հանդես եկավ ուղղագրության պահանջատիրությամբ՝ 1922 թ. մարտի 4-ի Լուսժողկոմի դեկրետը համարելով մեզ համար 80-ամյա ազգային աղետ: Դեկրետը խորհրդային համընդհանուր լեզվաքաղաքականության վտանգավոր մի դրսեւորում էր, որը տարածվեց նաեւ հայոց վրա (ստեղծվել էր 68 լատինականացված այբուբեն): «Խեղաթյուրված են բառային իմաստները, աղավաղվել է գրավոր հայերենը, դարձել աղքատիկ, ինքն իրենից օտարված: Սփյուռքահայն անհաղորդ է արեւելահայ մշակույթին եւ՝ հակառակը»:

1922 թ. մարտի 4-ի դեկրետի մասին՝ իբրեւ հարված մեր լեզվական ողջ համակարգին, հանդես եկան Հայագիտության կաճառի նախագահ, պրոֆ. Ջանի Միրզաբեկյանը («Մեսրոպյան այբուբենը եւ դասական ուղղագրությունը»), ինչպես նաեւ փիլիսոփայական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ Վալերի Միրզոյանը («Գործող ուղղագրության ուղղախոսական վնասները») շատ շահեկան եւ գործնական ելույթով, որն իր խոսքը հիմնավորում էր դիպուկ օրինակներով:

Օրվա հայտնությունը՝ Ս. Դանիելյանի բնութագրմամբ, տեխն. գիտ. թեկնածու Արամ Գորոյանի՝ խորհրդային ուղղագրությունից մեսրոպյանին անցման համակարգչային ծրագրի ներկայացումն էր: Ծրագիրը հնարավորություն է տալիս արագորեն փոխել ուղղագրությունը՝ հեղինակի մշակած 8 սկզբունքային կետերի համաձայն, ինչը նա ներկայացրեց լսարանին՝ վայրկյանների ընթացքում 19 էջանոց տեքստն աբեղյանականից վերածելով դասականի:

Գիտաժողովում լսվեցին ՀՀ սահմանադրության մեջ «Լեզվի մասին» օրենքում փոփոխություններ մտցնելու մասին բացասական եւ կասեցնող մտքեր, մասնավորապես վտանգավոր եւ արտառոց նկատվեց օրենքում արեւելահայերենը որպես ՀՀ պետական լեզու համարելու փոփոխությունը:

Վերջում գիտաժողովի անունից մեսրոպյան ուղղագրության վերականգնման խնդրով գրություն հղվեց ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին, որում մասնավորապես ասված է. «Հայաստանում մեսրոպյան ուղղագրության կասեցմամբ հայերս աշխարհում դարձել ենք միակ ժողովուրդը, որ գործածում է երկու ուղղագրություն՝ բնական մեկի փոխարեն: Այս անտրամաբանական իրավիճակը լի է ազգավնաս հետեւանքներով:

Երկու տարբեր ուղղագրությունների գործածությունը ստեղծել է ճեղքվածք հայրենիքի եւ արտերկրի միջեւ: Հայաստանի գրքերն ու մամուլը չեն կարդացվում սփյուռքում: Իր հերթին, սփյուռքի գրականությունը, արեւմտահայ ամբողջ գրականության հետ, Հայաստանի հայությանը մնում է հիմնականում անմատչելի:

Իշխանությունները եւ գիտությունների ազգային ակադեմիան չեն իրականացնում ուղղագրության միասնականացումը՝ հակառակ «Լեզվի մասին ՀՀ օրենքի» պահանջի:

Փաստորեն, չի կենսագործվում «Մեկ ազգ՝ մեկ մշակույթ» կարգախոսը, որը հաստատվել է 1999 թ. կայացած Հայաստան-սփյուռք համաժողովում՝ Ձեր գլխավորությամբ:

Երկու ուղղագրությունների առկայությունը լրջորեն խոչընդոտում է մեր ժողովրդի ազգային միասնականացման գործընթացին:

...Անհրաժեշտ է ժամ առաջ անվավեր ճանաչել ազգային ուղղագրության կասեցման մասին Սովետական Հայաստանի կառավարության 1922 թ. մայիսի 4-ի որոշումը»:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Սփյուռքահայ գիտնականի կարեւոր ժառանգությունը

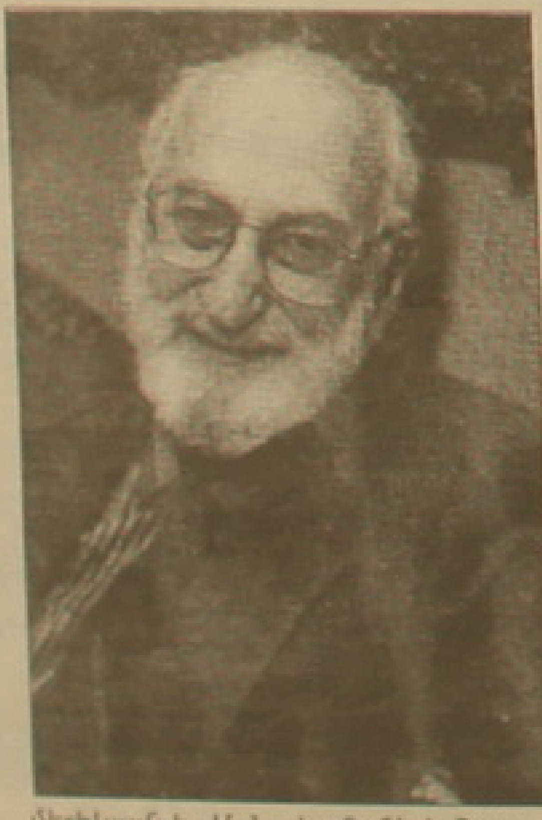

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի առողջապահական ծառայությունների հետազոտման եւ զարգացման կենտրոնի ջանքերով լույս է տեսել սփյուռքահայ մեծանուն գիտնական, դոկտոր Ավեդիս Դոնաբեդյանի «Որակի ապահովման հիմքերն առողջապահության ոլորտում» գիրքը, որի շնորհանդեսը տեղի ունեցավ երեկ, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում: Գիրքը ներկայացրեց համալսարանի նախագահ, առողջապահական գիտությունների դոկտոր Հարություն Արմենյանը՝ ընդգծելով որակի ապահովման ոլորտում անվանի գիտնականի շուրջ կեսդարյա բեղմնավոր գործունեությունը: Միչիգանի համալսարանի պրոֆեսոր, ԱՄՆ-ի բժշկական գիտությունների ակադեմիայի հիմնադիր անդամ, բժիշկ Ավեդիս Դոնաբեդյանը նվաճել է «Բուժօգնության որակի հայր» պատվավոր տիտղոսը: Եղեռնից փրկված բժշկի ընտանիքում 1919 թ. Բեյրութում ծնված եւ Երուսաղեմից ոչ հեռու հասակ առած, Բեյրութի Ամերիկյան եւ Մ. Նահանգների Հարվարդի համալսարաններում ուսանած հայորդուն ճանաչում է ողջ աշխարհը, քանզի նա դարձավ մի ողջ գիտական ուղղության՝ բուժօգնության որակի ապահովման հիմնադիրներից մեկը»:

Այս գիրքը հայ ընթերցողի համար հղացված եւ գրված վերջին մենագրության խմբագրված թարգմանությունն է անգլերենից: Այն ամփոփ հանրագումարն է գիտնականի գիտական գործունեության, որի արգասիքների թվում են ավելի քան հարյուր գիտական հոդված եւ շուրջ ութ մենագրություն: Հեղինակի խոստովանությամբ՝ սա իր անձնական ժառանգությունն է հայ ընթերցողին: Հայաստանի բուժաշխատողները ստացել են մի գիրք, որում հակիրճ ներկայացված են բուժօգնության որակի սահմանման, գնահատման ու ապահովման հիմնական սկզբունքները: Նմանօրինակ հայերեն գրքի կարիքն արդեն հասունացել էր, որովհետեւ Հայաստանում առողջապահական համակարգի հետագա զարգացումն անհնար է պատկերացնել առանց բուժօգնության որակի բարելավման: Մինչդեռ որակի ապահովման բազմակողմանիորեն մշակված գիտությունը նոր է մուտք գործում Հայաստան:

Ռ. Պ.

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

Հնդկաստանն ինչպես որ կա

Հնդկաստանը բազմաթիվ ազգերի ու ցեղերի, տարբեր դավանանքների, ժողովրդական ավանդույթների, նիստ ու կացի, անցյալով ու ժամանակակից կյանքով միաժամանակ ապրող յուրահատուկ մի երկիր է, որն անասելի զարմանք ու հիացմունք է պատճառում յուրաքանչյուրին, ով առաջին անգամ ոտք է դնում այդ հինավուրց հողին: Այս զարմանահրաշ երկիրը սկսվում է Հիմալայան ձյունապատ լեռների բարձունքներից եւ հասնում Հնդկական օվկիանոսի խոնավությամբ ներծծված ջունգլիներ, որտեղ ամեն քայլափոխի կարելի է տեսնել էկզոտիկ կենդանիներ, ծառատեսակներ, ծաղիկներ եւ այլ բույսեր: Ո՞ւմ չեն հայտնի հնդկական բազմաբույր համեմունքները, թեյատեսակները, թանկարժեք քարերը: Այս ամենը չափազանց հրապուրում է հազարավոր զբոսաշրջիկների: Ինչպես ասում են՝ լավ է մեկ անգամ տեսնել, քան տասնյակ անգամ լսել: Իսկ տեսնելու ու զարմանալու շատ բան կա Հնդկաստանում:

Հնդկաստան առաջին անգամ այցելողին զարմացնում է նրա բնակչության աղքատությունը: Շուրջ 1 մլրդ մարդ է ապրում այնտեղ, որից 80 տոկոսը սոցիալական ծանր պայմաններում է գտնվում: Միլիոնավոր մարդիկ անօթեւան են կամ ապրում են թիթեղից, ստվարաթղթից ու ցելոֆանից պատրաստված վրաններում, լավագույն դեպքում՝ ցեխաքար փոքրիկ խրճիթներում, առանց խմելու ջրի եւ էլեկտրականության: Ապրում են կիսաքաղց, ցնցոտիների մեջ կամ մերկ: Այստեղ սերնդեսերունդ մերկ են ապրում նաեւ «անձեռնմխելիների կաստա» անվանվող ցեղախմբի մարդիկ՝ իրենց համարելով բնության ազատ զավակներ: Անգլիացիների տիրապետության ժամանակ նրանց արգելվել էր մերկ երեւալ հասարակության մեջ, բայց մինչեւ հիմա էլ առանձին տեղերում նրանց կարելի է հանդիպել նման տեսքով: Քաղաքներում բավականին շատ մուրացկաններ կան: Նրանք հիմնականում հավաքվում են Հնդկաստանում տարածված սրբավայրերի շրջակայքում, որոնք իրենց հանապազօրյա հացը վաստակում են հենց այս վայրերում: Հնդիկները բարեպաշտ հավատացյալներ են: Չնայած բազմակրոնությանը, նրանց բոլորի ճանապարհներն ըստ էության տանում են դեպի հավատքի տաճարներ:

Որոշ վայրերում էլ՝ ավտոճանապարհներին, մարդկանց նման կապիկներն են տեղ զբաղեցնում եւ օգտվում վարորդների ու ուղեւորների հյուրասիրությունից: Հնդկաստանում կապիկներն ամենուրեք են՝ նույնիսկ գյուղերում ու քաղաքներում: Թաջ Մահալ հրաշակերտ տաճարի տարածքում անգամ ազատ ապրում են արծաթավուն, երկարապոչ լեմուրները՝ առանձնակի հաճույք պատճառելով զբոսաշրջիկներին: Լեմուրներն այնքան են ընտելացել մարդկանց, որ շատ հաճախ թռչում են նրանց ուսերին կամ ճարպկորեն թռցնում նրանց ձեռքերից իրենց համար նախատեսված ուտելիքը: Հնդիկները ոչ միայն հարմարվել եւ համերաշխ ապրում են կապիկների հետ, այլ նույնիսկ պաշտում են նրանց:

Հնդկաստանում երթեւեկությունը ձախկողմյան է՝ տրանսպորտային միջոցների խիտ բազմազանությամբ: Ժամանակակից բոլոր տեսակի մեքենաների, մոտոռոլլերների, հեծանիվների, տրակտորների հետ ճանապարհներին կարելի է հանդիպել սայլերի եւ կառքերի՝ լծված եզներով, ձիերով, ուղտերով եւ նույնիսկ փղերով: Հետիոտների ամբոխի հետ խառնված այդ շարժումը փողոցներում իսկական քաոս է ստեղծում, սակայն այստեղ դա սովորական բան է եւ որեւէ մեկին չի անհանգստացնում: Թվում է, թե Հնդկաստանն ավելի շատ անցյալի կյանքով է ապրում, քան ներկայի: Ժողովուրդը հիմնականում պահպանում ու հարգում է դարավոր ավանդույթները, ծեսերը, ազգային սովորությունները եւ հատկապես տարազները: Եվրոպական նորաձեւություններն այստեղ շատ դժվարությամբ են թափանցում եւ ընդունվում: Տղամարդիկ գերազանցապես հագնվում են հասարակ ու անպաճույճ: Կանայք բազմագույն, գեղեցկատես սարիներով են: Պետական, ժողովրդական եւ կրոնական տոները հնդիկները նշում են մեծ հանդիսավորությամբ: Առանձնապես զվարճալի տոն է Դիվալին (մեր Վարդավառը հիշեցնող), որի ժամանակ գունավոր ջուր կամ փոշիներ են շաղ տալիս իրար վրա: Այդ օրը մարդիկ հագնվում են հնամաշ շորեր կամ կիսամերկ են: Շատ յուրահատուկ ու հետաքրքիր են անցնում հարսանիքները: Հարուսների խավը փորձում է վերականգնել հեռավոր անցյալի սովորույթները՝ կազմակերպելով շատ ճոխ ու բազմամարդ հարսանիքներ: Աշտարակավոր փղերի ու ձիավորների զարդարված շարքերով, ողողված շքեղ ջահերի լուսավորությամբ, ազգային երաժշտության մեղեդիների ներքո հարսանյաց թափորի գոյությունը քաղաքների փողոցներում մի զարմանահրաշ ներկայացում է հիշեցնում: Աղքատների հարսանիքները շատ ավելի համեստ են կատարվում: Մի քանի հարազատներով գնում են հարսնացուի ետեւից, եւ լավագույն դեպքում ձիով տուն բերում:

Հնդկաստանում հատկապես ուշագրավ է թաղման արարողությունը, որ դարեր շարունակ հնդիկների մեջ արմատացած սովորույթ լինելով՝ պահպանվել է նաեւ այժմ: Այստեղ մահացածներին հողին չեն հանձնում, վառում են, մոխիրը գետն են լցնում: Կանայք չեն մասնակցում դիակիզմանը: Աղքատները, որոնք մեծ քանակությամբ փայտ չունեն խարույկի համար, կիսայրված դին գցում են ջուրը: Փոքրիկների դին չեն վառում, սավանի մեջ փաթաթում, գետին են հանձնում:

Հնդկաստանի եւ Հայաստանի միջեւ հոգեւոր-մշակութային սերտ առնչությունները գալիս են դեռ վաղ անցյալից՝ ներառելով նաեւ լեզվական ոլորտը: Հայտնի է, որ շուրջ 800 բառեր ունեն արմատական ընդհանրություններ (անշուշտ, պայմանավորված 2 լեզուների նույն՝ հնդեվրոպական լեզվաընտանիքի պատկանելիությամբ): Իսկ առանձին շատ բառեր իմաստով ուղղակիորեն նույնն են, ինչպես մոմ, պանիր, դարպաս, հազար, էսա-սա, էկ-մեկ, դաս-տաս եւ այլն:

ԴԵՐԵՆԻԿ ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ

հեռուստածրագրեր

6 մարտ, չորեքշաբթի

Հ1

9.00 Հայլուր
9.20 Գ/Ֆ «Տղաները»
10.45 Առաջին օգնության դասընթաց. Ընչառության խանգարումներ
11.00 Ս-լ «Սիրո կախարդանք»
11.45 Կենցաղաբերային ճեղքցաց
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 Արեգ
18.00 Ս-լ «Սիրո կախարդանք»
19.00 Երեկոյան Երեւան
19.20 Փառատոն «Մուսք 21-րդ դար»
19.45 Իմ սեր, իմ հավաս, իմ եկեղեցի
20.05 Կարծիք
20.35 Տուն-տունիկ
21.00 Հայլուր
21.45 Ռակի նշան
21.50 Ազգային ժողովի նիստում. հայտարարություններ, հարցեր կառավարությանը
00.00 Հայլուր
00.20 Կենցաղաբերային ճեղքցաց
1.20 Հայլուր (ռուսերեն)
1.25 Հայլուր (անգլերեն)
1.30 Գ/Ֆ «Կայսրություն» խանութը»

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

08.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
(08.30, 09.30 Լրաբեր)
10.00, 18.00 Ս-լ «Ֆլամանդական գաղտնիքներ»
10.50 «Նե-Նա»
11.20 «Ակցենտ»
12.00 Գ/Ֆ «Անտեսանելիի խոստովանությունը»
16.00 Լրաբեր
16.20 Բնությանը դաշտան
16.45 Մուլտֆիլմ
17.00 Ռուսական բալետի աստղերը
17.10 «Բլում-Բլում պատմություններ»
17.35 Համերգ
19.00 Civilis
19.25 Բժիշկ Դավիթ Պետրոսյանի «Պեղատոմսը»
20.00 Լրաբեր
21.00 «Նոր հայերի» հյուրերը
21.35 Հացեն Հայաստան
22.00 Համերգ
22.30 Հայոց տուն
23.35 «1.02»
23.30 Լրաբեր
ԱՊՀ-ի նորություններ (ՄԻՐ)
24.00 Գ/Ֆ «Մութ կեսօր»

ԱՐՄԵՆԻԱ

08.30, 15.00, 18.00, 20.30, 01.30 Ժամը
09.00, 21.00 CNN
09.15 Կենդանիների աշխարհ (վավերագրական)
10.00, 15.30 Մուլտֆիլմ
11.00 Հայրենիք-սփյուռք
11.25 Ինչպե՞ս եք, պարեկամ
11.40 Ավտոտուն-2000
12.00, 18.35 Ս-լ «Ընտանեկան կապեր»
13.00, 21.30 Բլից
13.25 Գ/Ֆ «Արկածություն»
16.30 Բումերանգ
17.30 Կոմպյուտեր ժամ
19.40 Փառատոն «Բրաքինո' լու-

սո ծաղիկ»
22.00 Ընտանեկան ակնթարթ
23.25 UEFA Չեմպիոնների լիգայի խաղարկություն
02.00 Գիշերային կինոսրահ «Սարդեր»

(Կ)

19.00 Մուլտֆիլմ
19.50, 22.00 Բախտացույց
20.00 Գ/Ֆ «Ընտանիքի լավագույն բարեկամ Ֆելիքսը»
22.05 Գիտաստղեր
22.30 Վավֆիլմ «Օվկիանոսի հոգիները»
23.30 Գ/Ֆ «Հղարտություն եւ նախապաշարմունք», I մաս

Ա1+

07.35, 18.30, 02.00 «Ա1+ֆուտբոլ»
07.45, 09.45, 11.45, 13.45, 15.45, 17.45, 19.45, 21.45, 23.45, 01.45 «Այբ-Ֆե»
08.00, 12.00, 13.30, 16.55 «Այբ-Ֆե-տեղեկատու»
08.05, 18.05 Մ/ս-լ «Սելլրմուն»
08.25 Նվագում է Վլ. Գորովեցը
08.45, 18.45, 20.45, 22.45, 00.45 «Այբ-Ֆե+»
08.55, 16.00 Ս-լ «Անմոռանալին»
10.00 «Ներկայանալ»
10.30 Մուլտֆիլմ «Հազար ու մի հեքիաթ»
10.45, 16.45 «Նոյյան տապան»
11.00, 20.00 Ս-լ «Իմ բոլոր զավակները»
12.05, 18.50 Ս-լ «Սմոլոտոպափերեր-2»
12.30 Նվագում է Բոբ Ջեյմսի եռյակը
12.45, 20.55 Ս-լ «Դա Վինչիի հետաքննությունը»
13.35 Երգում է Սայլ Ջեֆսոնը
13.55 Ջաղ Ռեյնհոլդը «Անակնկալ հաջողի համար» կատակերգությունում
15.15 «Այրըն Մեյդըն» խմբի համերգը
15.30 Մուլտֆիլմ «Տարի թռչնակը»
17.00 Երգում է Չաք Բերրին
17.10 «Ավեսիս»
18.00, 19.55, 20.50, 23.05 «Այբ-Ֆե-բիզնես»
19.15 Ս-լ «Տես ինչպես են մեծանում»
22.15 «Հ. Գ.»
22.55 Երաժշտական դադար
23.00 «Գլխավոր թեմա»
23.10, 02.05 «Ա1+ մամուլ»
23.20 Կլաուդիա Կարդինալեն, Մոնիկա Վիտին «Հանույքները գալիս են... կեսգիշերին» ֆիլմում
01.35 Երգում է Ջորջ Մայքլը
02.00 Երաժշտական դադար
02.15 Ալեն Դելոնը «Ոսկիկանի կապի փրկության համար» մարտաֆիլմում
04.00 Նվագում է Սանտանան
04.15 Ժան-Կլոդ Լագոնի «Լեոն» դրաման
06.00 Նվագում է Քեյթ Ջարեթը
06.20 Գեղֆիլմ «Մերիլին. առաջին կախարդանքը»

ԵՐԵՎԱՆ

7.00 TBЦ Մոսկվա «Տրամադրություն»
9.30 «Առավոտ»
11.00 Վավֆիլմ
12.00 Հ/ք «Ակցենտ»
12.30 TBЦ Մոսկվա «Տարեցիվ»
13.20 TBЦ Մոսկվա Ս-լ «Պետերբուրգյան գաղտնիքներ»
14.30 «Էկիզար շրջան»
15.00, 01.00 TBЦ Մոսկվա «Իրադարձություններ»
15.15 TBЦ Մոսկվա Ս-լ «Տեսուչ Կեստերը»
16.20 «Սպորտ+»
16.50 Մուլտֆիլմ
17.35, 22.30 Գեղֆիլմ
19.00 «Դղրության դողանջներ»
19.30 «Բուրգ»
20.00 TBЦ Մոսկվա Ս-լ «Սոանց սիրո իրավունքի»
21.00 «Հարցերի տաղավար»
21.30 «Այս երեկո, այս ժամին»
Ավարտին գիշերային կինոսրահ

ՇԱՆԹ

08.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 20.00, 22.00, 01.10, 03.00 «Հորիզոն»
08.10, 15.15 Մ/ս-լ «Չին Չինը Պանդալենդից»
08.35, 15.35 Մ/ս-լ «Ֆանտաստիկ քառյակը»
09.10, 16.00 Մ/ս-լ «Արքայադուստր Սիսին»
09.30, 16.20 Մ/ս-լ «Տիկ հերոսը»
09.50, 21.50 «Նոստալջի-Գ»
10.10, 16.40 Մ/ս-լ «Անկարգ ընկերը»
10.30, 18.15 Ս-լ «Լողափ»
11.15, 19.10 Ս-լ «Սատանայի ճուտը»
12.10, 21.30 «Ծո-ից ծո Հայաստան»
12.30 Ֆուտբոլային տուրհանդակ
12.55 «Վարդանիկն ու Մարգոն»
13.05 Ս-լ «Հեռագնացները»
13.55 Համերգ
14.05, 20.30 Ս-լ «Կորբա»
17.05, 22.40 «Պատահական վկա»
17.35 Ս-լ «Դարման եւ Գրեգը»
20.15 «Օլյային հյուր»
23.10 Գեղֆիլմ (DVD)
01.20 «1/52»
01.35 Գ/Ֆ «Յոթ ընկերուհիներ»

ԱՐՄՆԱԿՈՐ

11.00 Համերգային ծրագիր
12.00 Մուլտաշխարհ
16.00 Համերգային ծրագիր
17.05 Գ/Ֆ «Ռոկի» III մաս
18.55 Երաժշտական միջնարար
19.00 Երիտասարդական ծրագիր «16»
20.00 «Հանդիպում»
20.30 «Ծափիկ-ծափիկ»
21.00 Գ/Ֆ «Ռոմեո եւ Ջուլիետ»
22.55 Համերգ «Էնիգմա» խմբի կատարմամբ
23.45 Գ/Ֆ «Լավ օր մահվանից առաջ»

ԱՎԵՏԻՍ

09.05, 20.30, 22.30 Բարի լուր
09.30, 18.45, 19.30 Մուլտֆիլմ
09.50, 19.50 Արցախյան դրդանջներ
10.15, 20.45 Ո՞վ է ինչ կանչում
10.30 Մեր համերգասրահում
11.00 700-ակումբ
11.25 Ս-լ «Չորս տանկիստը եւ շունը» (3-րդ սերիա)
12.40 Դարձիր հերոս
13.00 Մուլտսերիալ
13.30 Չեզ համար, այգեգործներ
13.50, 00.00 Սիրո հավատարմություն

14.45 Վ/Ֆ «Պրոֆեսոր Կրեյսերի երկիրը»
15.15 Փառատոների երկիրը
16.00 Մ/ս-լ «Լինում է, չի լինում մի փոսունդ»
16.30 Պարզապես երգ
16.55 QP ալիք
17.25 Գ/Ֆ «Բաց գիրք» ֆիլմ, 1-ին, 3-րդ սերիա
19.00 24 ժամ զավառական կյանքից
20.15 Երաժշտական դադար
21.00 Գեղֆիլմ
23.30 Մարդը եւ ծովը

ՍԻՆԵՄԱՔՍ

7.20 Կոմեդիա «Ձոյ»
8.50 Արկածային «Գրեթե հերոս»
10.15 Կոմեդիա «Մաֆիա»
11.35 Արկածային «7 տարի Տիբեթում»
13.45 Կոմեդիկ մարտաֆիլմ «Ճանապարհային ուտիկանություն 99»
15.20 Պատմական «Սպարտակ»
18.30 Գ/Ֆ «Մարդյան եղբայրներ»
20.15 Մելոդրամ «Սիրունիկը»
22.30 Մարտաֆիլմ «Տանուտ վարորդը»
00.30 Դետեկտիվ «Ոհտայի լեգենդները»
2.05 Թրիլեր «Ընդունակ աշակերտը»
3.50 Դրամա «Կողմ եւ դեմ»
5.20 Թրիլեր «Դատարկամիտ աղջիկների մարդասպանը»
6.50 Կոմեդիա «Խաղալիքներ»

ՏԱՅՐԵՆԻՔ

8.00 Մ/Ֆ «Բազզ-Բանի»

8.15 Վերկացիկ
8.30 Մ/ս-լ «Բժիշկ Այբոլիտ»
10.00 Գ/Ֆ «Մոխրոտը»
11.20 Մ/ս-լ «Կապիտան Վրունգելի արկածները»
13.30 Գ/Ֆ «Չրահարսը»
15.20 Մ/ս-լ «Լեոպոլդ կատվի արկածները»
16.00 Գ/Ֆ «Ծուռ հայելիների թագավորությունը»
17.20, 20.30 Մուլտծրագիր
19.00 Աստղածաղիկ
19.30 Վ/Ֆ «Ծովային խորությունների հրաշքները» 3-րդ մաս
20.45 Մեր հայրենիքի հեքիաթները
21.00 Գ/Ֆ «Հաջողության ջենթլմենները»
22.30 Համաշխարհային երաժշտության գանձարան (Ցանի-Ակրոպոլիս)

ОРТ

7.00 Բարի լույս
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Նորություններ
10.15, 19.55 Ս-լ «Սիրո երկիրը»
11.10 Ծիծաղի համայնապատկեր
11.45 Թույլ օղակ
12.35 Սմակ
12.50 Գրիմնողություն
13.15 «Կրեմլ-9». «Վասիլի Ստալին. Թռիչք»
14.05 «Համբերանքի չիբուխը» ֆիլմը Ե. Սատվեեւի 80-ամյակին
16.15 Յոթ վերք, մեկ սահղանի
16.35 100 %
16.55, 22.35 Ս-լ «Սահաբեր ուժ-2»

18.00 Մեծ լվացք
19.25 «Կուռքեր». Ե. Սեմյոնովա
21.00 «Ժողովրդի ընդդեմ»
22.00 Ժամանակ
23.40 «Ինչպես է դա եղել». Ռոք օպերա «Յունոնան եւ Ավոսը». 1981 թ.
00.30 Գիշերային «Ժամանակ»
01.00 Ռուսական էքսպրեսս
01.30 «Գիշերային հերթափոխ»

PTP

6.50-10.00 PTP-ի առավոտը
6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 21.45, 00.15 Լուրեր-Մոսկվա
7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 21.00 Լուրեր
7.10 Ուղղակի օրացույց
7.15, 9.40, 10.50, 18.40 PTP-ի փորձաքննությունը
7.25, 11.50 Հերթապահ բաժանմունք
7.30 «Եվրոնյուս»
7.40, 9.30, 10.45 Ընտանեկան նորություններ
8.10, 18.20 Ճանապարհային պարեկ
8.20, 18.30 Աղդ
8.30 Լուրեր-սպորտ
8.40 Մուլտսերիալ
9.10 Ազգային եկամուտ
9.15 Մոսկվա-Մինսկ
10.10 Ս-լ «Սելեստա, միշտ Սելեստա»
11.00 Ս-լ «Երեւակայությունների կղզի»
12.15 Ս-լ «Սանտա Բարբարա»
13.05 Իմ ընտանիքը
14.00 «Ինչ է ուզում կինը»
14.30 Մ/ս-լ «Պատիրուսի արկածները»
15.30 Ս-լ «Սիրո թեւեր»

16.25 Ս-լ «Վայրի հրեշակ»
17.20 Ս-լ «Հասարակ ճշմարտություններ»
18.50 Ս-լ «Չերյոմուշկի»
19.50 Ս-լ «Կոմիսար Ռեքսը»
20.50 Բարի գիշեր, փոքրիկներ
21.55 Ս-լ «Երեքն ընդդեմ բոլորի»
22.55 Ս-լ «Ագաթա Քրիստիի Պուարոն»
00.00 Լուրեր+մանրամասներ
00.25 Վավֆիլմ «Ղազախստան»
01.10 Նատալյա Գունդարեւան «Մելիտա, տղամարդկանց մի հետապնդիր» ֆիլմում

HTB

7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00, 01.00 Այսօր
7.05, 7.35, 8.10, 8.35, 9.10, 9.35 Առավոտը HTB-ում
9.50, 20.50 Ս-լ «Պատժիչխական անկյունում-2»
11.20, 18.40 Ընչափաղցություն
12.05 Բնակարանային հարց
12.35 Միջավայր
13.20 Վ. Գլագոլեւան եւ Պոսկուրինը «Ամուսնանալ կապիտանի հետ» ֆիլմում
15.20 «Դոմինոյի» սկզբունքը
16.40, 19.35 Քրեական գործ
17.30 Ս-լ «Դետեկտիվ Դուբրովսկու գործը»
20.30 Օրվա հերոսը
21.50 Ս-լ «Հեռածիգները»
23.55 Ս-լ «Ճշտողություն-II»
01.25 Գորդոն

Armex
Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2002 թ. մարտի 5-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Համ. ABBR	Ցուցակ Listed	Գնում Bid: լավագույն գին Best price	Գնում Bid: միջ. կշռ. գին Avg. price	Գնում Bid: քանակ Total qnt.	Վաճառք Ask: լավագույն գին Best price	Վաճառք Ask: միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք Ask: քանակ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: Նվզ. գին Day low	Կատարված գործարքներ Transactions: առավ. գին Day high	Կատարված գործարքներ Transactions: միջ. կշռ. գին Avg. price	Կատարված գործարքներ Transactions: փոփ.% Avg%	Կատարված գործարքներ Transactions: ծավալ Volume
[illegible]	ACH1	B											
[illegible]	AGBM	B											
[illegible]	AGVM	B											
[illegible]	ALMS	B											
[illegible]	AMRK	B											
[illegible]	APAH	B											
[illegible]	APAK	B											
[illegible]	ARAV	B											
[illegible]	ARAX	B											
[illegible]	ARBC	B											
[illegible]	ARDV	B											
[illegible]	ARGS	B											
[illegible]	ARKF	B											
[illegible]	ARKP	B											
[illegible]	ARMJ	B											
[illegible]	ARSL	B											
[illegible]	ARSO	B											
[illegible]	ARTX	B											
[illegible]	ASEV	B											
[illegible]	ASHB	B											
[illegible]	ASHBP1	B											
[illegible]	ASNR	B											
[illegible]	ASTM	B											
[illegible]	ATBE	B											
[illegible]	ATSH	B											
[illegible]	ATTX	B											
[illegible]	AVAG	B											
[illegible]	AVHM	B											
[illegible]	AVTB	B											
[illegible]	AVTM	B											
[illegible]	BENT	B											
[illegible]	BHSP	B											
[illegible]	CHGG	B											
[illegible]	CPMT	B											
[illegible]	DAJX	B											
[illegible]	DBJG	B											
[illegible]	DJAH	B											
[illegible]	DZKT	B											
[illegible]	ECHS	B											
[illegible]	ECSG	B											
[illegible]	EELJ	B											
[illegible]	EFRZ	B											
[illegible]	EHHG	B											
[illegible]	EJWG	B											
[illegible]	EKIF	B											
[illegible]	EKB7	B											
[illegible]	EKGF	B											
[illegible]	EKOG	B											
[illegible]	ELAP	B											
[illegible]	ELEK	B											
[illegible]	ELMJ	B											
[illegible]	ELSG	B											
[illegible]	ELUS	B											
[illegible]	EMKFG0	B	500.0	500.0	100								
[illegible]	EMOR	B											
[illegible]	EMTA	B											
[illegible]	EPLG	B											
[illegible]	ERAZ	B											
[illegible]	ERJG	B											
[illegible]	ERKB	B											
[illegible]	ERTG	B											
[illegible]	ESHG	B											
[illegible]	ETCG	B											
[illegible]	ETXS	B											
[illegible]	EVAF	B											
[illegible]	EVG1	B											
[illegible]	GAMC	B											
[illegible]	GANL	B											
[illegible]	GANV	B											
[illegible]	GARN	B											
[illegible]	GARV	B											
[illegible]	GEGN	B											
[illegible]	GGAM	B											
[illegible]	GGMA	B											
[illegible]	GHRE	B											
[illegible]	GKND	B											
[illegible]	GMPG	B											
[illegible]	HAGB	B											
[illegible]	HASH	B	100.0	100.0	3,680								
[illegible]	HATC	B											
[illegible]	HATS	B	1,400.0	1,400.0	30								
[illegible]	HEHG	B											
[illegible]	HELM	B											
[illegible]	HKOL	B											
[illegible]	HOMO	B											
[illegible]	HSHB	B											
[illegible]	HSHN	B											
[illegible]	HSNG	B											
[illegible]	JHUG	B											
[illegible]	KASH	B											
[illegible]	KMET	B											
[illegible]	KMSH	B											
[illegible]	KNET	B											
[illegible]	KNKA	B											
[illegible]	KPFA	B											
[illegible]	KREL	B											
[illegible]	KSHM	B											
[illegible]	LAQN	B											
[illegible]	MOER	B											
[illegible]	MRSH	B											
[illegible]	MSKV	B											
[illegible]	MSTB	B											
[illegible]	MTSH	B											
[illegible]	NBTF	B											
[illegible]	NERN	B											
[illegible]	PLAS	B											
[illegible]	PMGK	B											
[illegible]	PORN	B											
[illegible]	RSTR	B											
[illegible]	RZTR	B											
[illegible]	SELN	B											
[illegible]	SHMN	B											
[illegible]	SHTK	B											
[illegible]	SKSG	B											
[illegible]	SSKN	B											
[illegible]	STAN	B											
[illegible]	TASP	B											
[illegible]	TAVR	B											
[illegible]	UKSH	B											
[illegible]	UNSK	B											
[illegible]	VAKF	B											
[illegible]	VELG	B											
[illegible]	VEVG	B											
[illegible]	VSHK	B											
[illegible]	VTMG	B											
[illegible]	YELK	B											
[illegible]	YRHG	B											
[illegible]	YPHG	B											
[illegible]	YRLE	B											
[illegible]	ZNGP	B											

[illegible] www.armex.am ©Armex

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Աէրոբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 45ա
Հեռ.՝ (051) 40297

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստովյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112, (09) 429412

Ալս Էրգրումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Ամերիա Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140, 258899

Այտի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արժեթղթերի Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 525801, 581578

Արմենբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ 528986

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 32, բն. 16
Հեռ.՝ 521389, (09)400699

Էոլեն-Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50, բն. 26
Հեռ.՝ 528232, 540914

Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա/1
Հեռ.՝ 532829, 532815

Էտալոն Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Փավստոս Բյուզանդի 97
Հեռ.՝ 539525

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417

Կապիտալ-Մենեջմենթ ԲԲԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 560138

Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ (041) 22184, (051) 23109

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 54-45-27

Վրինկո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

ՍՓՅՈՒՌ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ
590000 ← ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ → www.spyur.am www.yellowpages.am

ԱՍՏՂԱ գուշակ 6 մարտ

ԽՈՅ

Հավանական է, որ թատրոն կամ համերգ այցելելը, ընկերների այցելությունը կամ երեկույթի հրավերը ձեզ հնարավորություն տան հաճելի ժամանակ անցկացնել և ի հայտ բերել սեփական ձիրքերը: Օրը նպաստավոր է ճանապարհորդությունների, զբոսանքների, շփումների համար:

ՑՈՒԼ

Այսօր կարող եք ստանալ հաճելի լուր կամ որևէ համատեղ ծրագրի մասնակցելու գայթակղիչ առաջարկություն: Ճիշտ կվարվեք, եթե հիմնավորապես և մանրակրկիտ կերպով քննեք հարցը: Գործը կպահանջի առավելագույն ժամանակ և ջանքեր: Չարժե դիմել ռիսկի հետ կապված գործողությունների:

ԵՐԿՎՈՐՅԱԿՆԵՐ

Պասիվության օր է: Չի կարելի իրեն առաջադրել համապարփակ խնդիրներ: Հնարավոր է, որ օրվա երկրորդ կեսին ստանաք կարևոր հաղորդում, որը կստիպի մեկնել ուղևորության: Հին պարտքերը կհիշեցնեն իրենց մասին: Հարկ կլինի մտածել հարազատներին կամ մերձավորներին օգնելու մասին:

ԽԵՑԳԵՏԻՆ

Հնարավոր է, որ այսօր ժամանակավոր անբավարարվածության զգացում ունենաք անձամբ ձեզանից, շրջապատից և նույնիսկ աշխատանքից: Բայց մի շտապեք թողնել գործը, այլապես ձեր ֆինանսական վիճակը կարող է վատթարանալ: Սպասեք, և հաջողությունը երկար չի ուշանա:

ԱՌՅՈՒԾ

Հնարավոր է, որ առևտրային գործառնությունները չտան ակնկալված շահույթը: Ուղևորության հետ կապված գործերը կձախողվեն: Կենսական ներուժի կտրուկ անկումը կարող է բացասաբար անդրադառնալ ձեր ինքնազգացողության վրա: Այսօր հնարավոր են ամեն տեսակ սխալներ և թյուրիմացություններ, սիրային հիասթափություններ:

ԿՈՒՅՍ

Օրը երկակի բնույթ ունի: Մոլորակների աննպաստ դասավորությունը կարող է զանազան տհաճությունների պատճառ դառնալ: Օրվա իրադարձությունները կարող են զարգանալ թերևս ոչ այնպես, ինչպես դուք կուզենայիք: Մերձավոր մարդու հետ հարաբերությունները գուցե ձեզ կանգնեցնեն փակուղու առջև:

ԿՇԵՌՔ

Թերևս ստանաք առավել ձեռնտու աշխատանքի առաջարկ: Ամենայն հավանականությամբ, կունենաք ռոմանտիկ տեսակցություն կամ էլ կհանդիպեք վաղեմի սիրեցյալին: Ձեզանից ակնկալում են խոստումներ: Սակայն չարժե հուսադրել մերձավոր մարդուն, եթե պատրաստ չեք սահմանափակելու ձեր ազատությունը և կապվելու ամուսնական կապերով:

ԿԱՐԻՃ

Օրը տրամադրում է սիրո և փոխըմբռնման: Խորհուրդ չի տրվում մերժել շրջապատի մարդկանց, եթե նրանք ձեզ դիմեն օգնության խնդրանքով: Երջանիկ կլինեն այն կարիճները, որոնք կգտնեն իրենց կյանքի գործը: Այն պետք է ծառայի ազատության և մարդկայնության գաղափարներին:

ԱՂԵՂՆԱՎՈՐ

Ճգնաժամային օր է: Հավանական է, որ հասարակական կյանքի իրադարձությունները ձեզ քանիցս կանգնեցնեն փակուղու առջև կամ ստիպեն ենթարկվել հնացած սովորույթներին և օրենքներին: Խորհուրդ չի տրվում գործարք կնքել սեփական խղճի հետ, քծնել, շողոքորթել:

ԱՅԾԵՂՋՅՈՒՐ

Սեփական մտքերի մեջ խորասուզված լինելը կարող է մերձավոր մարդկանց հետ մանր վեճերի ծագման առիթ դառնալ: Հնարավոր է, որ հանկարծ ուզենաք տեսնել այն մարդուն, որը ոչ հեռու անցյալում հուզել է ձեր հոգին: Երեկոյան կարճ ժամանակով կարող եք անբավարարվածություն զգալ ամեն ինչից և ամենքից:

ՋՐՀՈՍ

Ակտիվության օր է: Նպաստավոր են ճանապարհորդությունները, նոր աշխատանքի անցնելը, կոլեկտիվում համատեղ պարապմունքների կազմակերպումը: Աստղերը խորհուրդ են տալիս ամեն պարագայում վճռականորեն գործել և նախաձեռնությունը բաց չթողնել: Բայց նկատի ունեցեք, որ ծրագրերի իրականացումը դյուրին չի լինելու:

ՁԿՆԵՐ

Ձեզ կարող է թվալ, թե ամեն ինչ կորցրել է իմաստը: Բայց շուտով ամպերը կցրվեն, և դուք կրկին վստահությամբ կհամակվեք սեփական ուժերի հանդեպ: Թերևս հաջողվի գտնել ձեզ հուզած բոլոր հարցերի պատասխանները: Մերձավորների հետ հարաբերությունները կլինեն պարզ ու ներդաշնակ:

ԽՈՀԱՆՈՑ

Կոտլետ՝ շվեյցարական պանրով

Մթերք 5 բաժնի համար.

500 գ աղացած միս, 75 գ շվեյցարական պանիր, 1 թեյի գդալ քիմոն, 0,5 գդալ սև պղպեղ, 1 սուրճի բաժակ թարմ կաթ, 1 գլուխ սոխ:

Պատրաստման եղանակը

Աղացած միսը լավ խառնել համեմունքների հետ: Պատրաստել կոտլետներ, մեջը փորել և խորանարդիկաձև մանր կտրատած շվեյցարական պանիր լցնել: Խորովել թեժ ցանցի վրա:

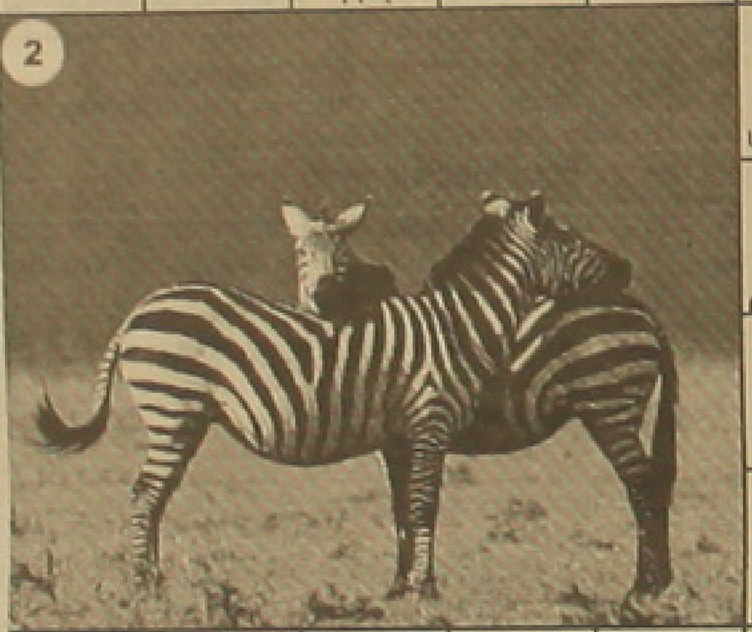

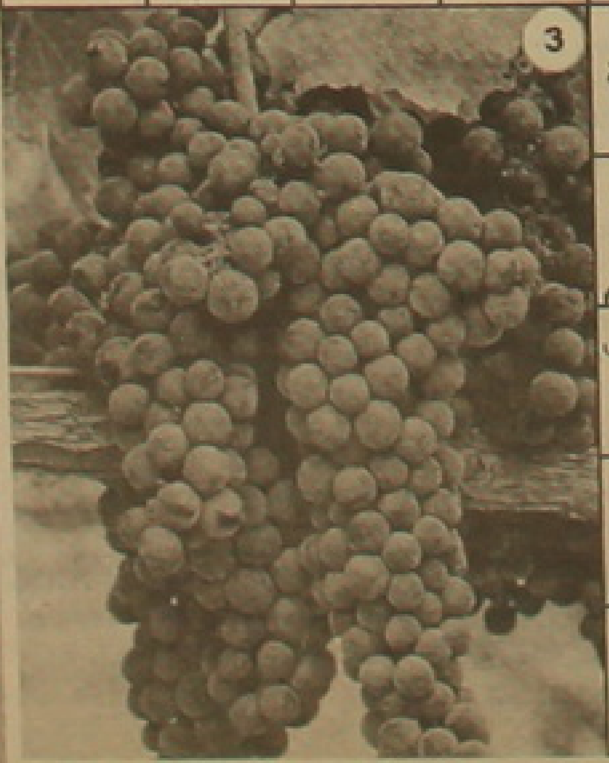

3 · 1 · 2

- Պիծակ, պատկեր
- Թփով «փաթաթված» միս
- «Ամենածախ» ջութակը
- Տենչ, ցանկություն
- Հանգիստ, հանդարտ վիճակ
- Բոված ցորեն
- Բարձրաձայն կանչ
- Ամոթաբուռ կորցրած
- Հսկայի վրա եկած քուն
- Եղջյուր, կոտոշ, ...
- Դիետայից «հալվող-մաշվողը»
- Սոցիալականացված մարդ
- Երգչուհի ... Ռուստովա
- Հրացանի խոցող «վերջույթ»
- Հագուստի «պարամետր»
- Կժանման տարա
- Թիվը «տասնապատկող» թիվ
- Խելքը հավաքելու «ամբար»
- Ազգակիցների «շղթա»
- Եւ աղետի, և անդրավարտիքի
- Երգիչ ... Ջոն
- Մեղու պարս, թռչուն ...
- «Խրատասեր» գրական ժանր
- Թաիթիի գովքն անող ջութակը
- Ձյուն փաթիլ, անձրև ...
- Նախնական գծագիր
- Ճաշից մինչև բերան
- Միշտ գլխարկով ռաբիս երգիչ
- Դետեկտիվագիր անգլուհին
- Մեծամասշտաբ զորաբանակ
- Գեղակազմ այծքաղ
- Շորորացող «ոչխարակտոր»
- Մրջյունի «անբան» սանիկը
- Հեքիաթների «կողմնացույցը»
- Ոսկորը հանած միս
- Լիճ է, բայց փոքրիկ
- Իշուկի ծնողը
- Գեր կամ ...
- Ուղղակի Ելենա
- Բուսական յուղ
- «Կրակ աչքերով» հայուհի
- «Դեռ չմայրացած» հավ
- «Դահլիճային» բացականչություն
- Ռեստորան, սրճարան, ...
- Վանդակի «պատի կտոր»
- Աչքի «լույսը»
- Բալետի պարուհի ... Ուլանովա
- «Աքարին կպչող» զգացմունք

ՍԿԱՆՎՈՐԴ

1

3

Ջիվան-դուլյուն տարածող մանրէ

«Ալկոհո-լային գազ-օջախ»

Արու զավակ

Եւ հնա-րամիտնե-րի, եւ ու-րախների

Նախկին Թայ-լանդը

Մումիա

Հերակլե-սի բազ-մագլուխ զոհը

Ֆիզիկայի «ուժա-չափ» միավոր

Յասոնի նավը

Ավտոմատ հրազեն Իսրա-յելից

Արամոյի ընտրյալը

Մի կգ ջուր

Երգիչ Բրայան ...

Արդյու-նաբերա-կան վերելք

2

Եվրոպայի կոսմո-պոլիտ գետը

Աղացած մսի խորոված

Եւ Շե-րամը, եւ Աշոտը

Ատրճա-նակ Բել-գիայից

Քաղկեդո-նաքար

Հա-կոբի եւ Եսավի հայրը

5

Սկես-րայրը աներոջ համար

Այդ երկրի բնիկներն ինկերն են

Մխտա-հանիչ նյութ

Եվրո-պայի «գործ-ընկերը»

Եւ վիեն-նական, եւ դպրո-ցական

Կատարե-լու ենթա-կա ցան-կություն

Մուսերով պար

1

Ագնվակա-նի տիտ-ղոս Անգ-լիայում

«Պետա-կանաց-ված» էջնոս

Լարո-րատոր «շիշ»

Պարիսպ, պատվար

Անապատ Չիլիում

Արմատից մինչեւ ծյուղերը

Եգիպտո-սի նա-խագահ Անվարը

Կերակ-րող դայակ

Խոզուկին «դուր եկած» տղան

Կազակի կովկա-սյան հագուստ

Վանա լիճ Ա-թամար, Կտուց, ...

1000 եկեղե-ցիների քաղաք

Էվկա-լիպտը հայերեն

Լոիրը այլ կերպ

«Պարա-մետր» կոշիկի համար

Չեչեն չէ, բայց ազգա-կից է

Դանտեսի կալանա-վայրը

Զաքարի հարսը (Ստ.Զոր-յան)

Չեքի լապտեր

Ացտեկ, մայա, ...

Եւ վան-դակածող, եւ շյուղ

Հս. Իռ-լանդիայի «չմարող կրակը»

Ջ.Լոնդոն «Մարտին ...»

3

Հավայան կղզիներ, Ջեյմս ...

Շամ-բուռի վարազ

Այքի «կիզա-կետը»

Խճճված ուղիների ցանց

Պաստեղ ... լավաշ

Մերձ-բալթյան «Սոչին»

Դիլան

Գետնա-հարկ մառան

«Ամենա-կոլոտ» ձին

Վարու-ժան, Նառ, Խոյ

Բոլերո, ազգ

Ա. Պու-գաչովայի «մաեստ-րոն»

Նշանա-բան

Նագու-տուզ բափողը

Թումա-նյանական «մեղրա-բանակ»

Եթե ջրես ծառ կդառնա

Դեղին կավ, ներկ

Հյուրը, հովեկը, գաղթա-կանը

«Հունա-կան» անել անե-լիություն

Խարխուխ բարձրաց-նող սարք

Պրոտոնի «կարգա-վիճակը»

Փափուկ միս, ֆիլե

«...: լե-զուն, ... խոսքը»

Լոգարան

Լծա-սարքի երկար ձող

Ամերիկ-յան արա-գավազ հովազ

Արյան բա-ղադրիչ

Երկաթ պարու-նակող քար

Աղեղ

Հաս-տատված իրողու-թյուն

4

Ռու-սական ավանդա-գրույց

4

Տաքեւիկ Հովհան-նիսյան

Զինված ուժեր

Բույսի տարած-ման վայր

5

Վերոշկա-յի դերում ... Ախե-ջակովա

Կոկեսի ռուս աճ-պարար

Ապակու «սպի»

Պայծառ լույս, շող, ճաճանչ

Թաղիքը ավելի կոճատ

2

Առաջինը Հյուսի-սային բեւեռում

Մաքրի «սերը»

Գարշա-պարա-կիր վերջույթ

5

ԻՍՐԱՅԵԼ-ՊԱՂԵՍՏԻՆ

Արյունալի ահաբեկչությունները շարունակվում են

Երեկ, վաղ առավոտյան, Արեւելյան Երուսաղեմի Սուր Բահար արաբական գյուղի արական դպրոցի բակում տեղի է ունեցել պայթյուն, որից վիրավորվել են 10 աշակերտներ եւ մեկ ուսուցիչ: Պայթյունից քիչ առաջ «Վրիժառություն երեխաներից» հրեական ծայրահեղական կազմակերպությունը ստանձնել է պատասխանատվությունը, որը պաշտոնական Երուսաղեմը փորձում է հերքել. Նույն տեղում ոստիկանները գտել են եւս երկու պայթուցիկներ, որոնք վնասազերծել են: Ոստիկանապետը պնդել է, որ պատասխանատվություն ստանձնած կազմակերպության մասին ինքը տեղյակ չէ եւ առհասարակ, որեւէ հրեական կազմակերպություն նպաստ չի ունեցել վնասելու արաբներին:

Ի դեպ, Իսրայելի աջ ծայրահեղականները հայտնել են, որ իրենք չեն դատապարտում այս ահաբեկչության կազմակերպիչներին. «Այն պահին, երբ սպանվում են հրեաներ, իսկ Իսրայելի կառավարությունը չի գործում ինչպես հարկն է, մենք հասկանում ենք, որ կան հրեաներ, որոնց այս ամենը հոգնեցրել է»:

Մինչ այդ, նախորդ գիշեր, Թել Ավիվի ռեստորաններից մեկում պաղեստինցի ինքնասպանը սպանել էր 3 եւ վիրավորել 20 հրեայի, իսկ ավելի ուշ մեկ ուրիշ պաղեստինցի գնդակոծել էր ավտոբուս, որի հետեւանքով սպանվել է 1 եւ վիրավորվել 17 հոգի:

Իսկ կեսօրին, կառավարության նիստի ժամանակ Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնն այն միտքը հայտնեց, որ «եթե պաղեստինցիները ծանր հարվածներ չստանան, ապա բանակցություններ չեն սկսի»: Շարոնն առաջարկեց ամրացնել Յասեր Արաֆաթի շրջափակումը Ռամալլայում:

Ռ. Պ.

ACBA բանկը

ֆիզիկական անձանց տրամադրում է արտոնյալ պայմաններով ոսկու գրավով ապահովված վարկեր:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք ACBA բանկ

ք. Երևան, Բայրոնի 1
(Պետական Կոնսերվատորիայի հարևանությամբ)
Հեռ. 56 58 58, 56 85 85

ACBA BANK
ՀԱՅԳՅՈՒՂՓՈԽԲԱՆԿ
Միասին դեպի բարեկեցություն

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՊՈՂՈՏԱ ԲԱՑ ԱՃՈՒՐԴԻ ՀՐԱՎԵՐ

ԵՐԵՎԱՆ

Հյուսիսային պողոտայի օտարման գոտու Թումանյան, Տերյան եւ Լալայանց փողոցների միջեւ ընկած հատվածում թիվ վեց եւ յոթ հողամասերի կառուցապատման նպատակով վարձակալներին որոշելու համար Երեւանի քաղաքապետարանը 2002 թ. փետրվարի 26-ին եւ մարտի 5-ին «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթում պաշտոնական ծանուցումներով հայտարարել է բաց աճուրդներ, որոնք համապատասխանաբար անց են կացվելու 2002 թ. մարտի 29-ին եւ ապրիլի 5-ին, ժ. 18:00-ին, Երեւանի քաղաքապետարանի նիստերի դահլիճում:

Աճուրդների առարկան է՝ շենքերից եւ շինություններից ազատված եւ որեւէ իրավունքով չծանրաբեռնված համապատասխան հողամասի վարձակալության պայմանագրի կնքման իրավունքը: Կառուցապատման ավարտից հետո նախատեսվում է կադաստրային արժեքով հողամասերն ի սեփականություն ձեռք բերելու հնարավորություն:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել «Հարությունյան եւ գործընկերներ իրավաբանական գրասենյակ» ՍՊԸ, ք.Երեւան, Խանջյան 50, Թեքեյան կենտրոն, IV հարկ, հեռ. 559501, 559502, ֆաքս. 400749, 403301, էլ-փոստ՝ auction@legal.am:

«Անի Տուր» տուրիստական գործակալությունը ապրիլի 27-ից կազմակերպում է 7-10-օրյա շրջագայություններ հետեւյալ երթուղիներով.

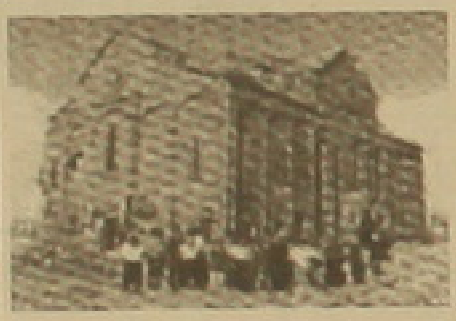

7-օրյա՝
Կարս, Անի, Իգդիր, Բայազետ, Նպատ լեռ, Տրդատաքար, Վան, Վարագավանք, Աղթամար կղզի, Խնուս, Էրզրում, Սարիղամիշ:

9-10-օրյա ուղեւորությունների ընթացքում նշված երթուղին կհամալրվի հետեւյալ վայրերով՝
Թավրիզ, Մակու (Թադեի վանք), Նեմրութ լեռ, Բիթլիս, Մուշ (Առաքելոց վանք, Սուլուխի կամուրջ), Սասուն (Գելիեզուզան, Մամալ):

Մեր հասցեն՝
Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, Միությունների տուն, 79-րդ սենյակ Հեռ. 56-00-08, 57-55-76

Օգտագործե՛ք Ձեզ ընձեռված բացառիկ հնարավորությունը:

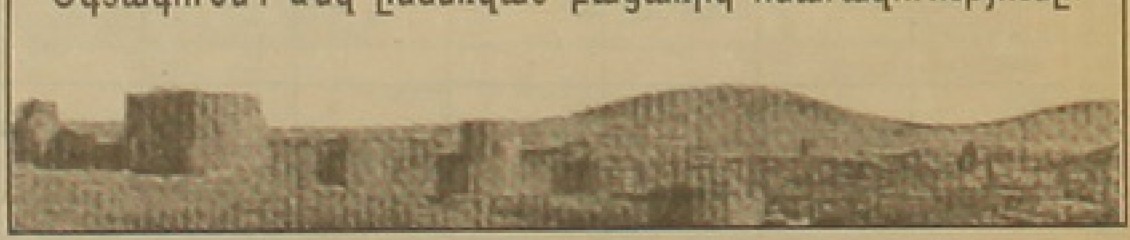

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Երեւան քաղաքի կենտրոնում 80 մ² կիսանկուղային տարածք: Եռաֆազ հոսանք, ջուրը՝ մշտական: Հարմար է օֆիսի, սաունայի, բարի եւ այլ օբյեկտներ կառուցելու համար:

Հեռ. 529-353, բջջ. (09)429353:

Գինը $20.000:

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԲԵՂՄՆԱՎՈՐՈՒՄ

Սույն թվականի մայիս ամսին Մոր եւ մանկան առողջության պահպանման գիտահետազոտական կենտրոնում (Մաշտոցի պող. 22) իրականացվելու է անպտղության բուժում արհեստական բեղմնավորման (փորձանոթային) եղանակով:

Աշխատանքները կատարելու են ֆրանսիացի բժիշկները՝ պրոֆ. Ժան Պիեռ Ֆրանկենբալնի անմիջական մասնակցությամբ: Ցանկացողները կարող են դիմել մինչեւ մարտի 10-ը:

Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել՝

3-13-42, 53-18-30, 53-09-69

Փնտրեք Ձեզ հետաքրքրող հասարակական կազմակերպությունները

USAID

Համաշխարհային ուսուցման ԻՆՏԵՐՆԵՏԱՅԻՆ ԷՋՈՒՄ.
http:www.worldlearning.am

TAXI Liza

Фиксированные цены до аэропорта.
Предоставляются водители для вождения ваших машин
1 км- 70 драм
КРУГЛОСУТОЧНО
Машина подъедет к клиенту бесплатно
Музыкальный заказ на radio VAN FM 103.0
☎ 540044

"РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН" "РАДИО ВАН"

RADIO VAN FM 103

Проект радиостанции "РАДИО ВАН" FM 103.0 "Золотая Лира" конкурс на лучшую армянскую песню года

Каждую неделю популярные ведущие "Радиостанции Ван" знакомят Вас с пятью песнями, которые исполняются отечественными исполнителями. С понедельника по пятницу на 103.0 FM-волне "РАДИО ВАН" Вы можете познакомиться с этими песнями, судьба одной из которых решится в субботу!

Только в субботу в 17.00 в прямом эфире радиостанции "РАДИО ВАН" Вы можете выбрать самую лучшую песню недели, отдав за нее свой голос! Последняя суббота месяца- хит-парад месяца! Конец года- хит парад года и заключительный Гала-концерт, в котором примут участие 12 лучших песен года!

"Золотая Лира"- это конкурс песен, которые выбирает народ!

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության «Ագրոքիմիա» ՊՓԲԸ-ն ս. թ. մարտի 7-ին կազմակերպում է ՀՀ կառավարության 24.01.02 թ. թիվ 56 որոշմամբ Երեւան քաղաքին հատկացված 200 տ ազոտական պարարտանյութի աճուրդային վաճառքը: Աճուրդի մեկնարկային գինը 1 տոննայի դիմաց սահմանված է 50 հազար դրամ: Տեղեկությունների համար զանգահարել համապատասխան քաղաքապետարանի գյուղատնտեսության բաժին:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՌԱՋԱՐԿ

Օրաթերթի տնօրենությունը հրավիրում է թերթի վաճառքով զբաղվող անձանց եւ գովազդային գործակալների փոխշահավետ համագործակցության:

Հեռ.՝ 52-93-53:

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 5. 03. 2002 Գինը՝ 100 դրամ